

TEHTÄVÄNIEKKA

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY:N JÄSENLEHTI
PROCEEDINGS OF THE FINNISH CHESS PROBLEM SOCIETY

N:o 4 / 2020 14.12.2020

Jukka Tuovinen
2. kum. *diagrammes* 1992

Seitsemän siirron matti (7 #)

TEHTÄVÄNIEKKA

JULKAISIJA/ PUBLISHER:

Suomen tehtäväniekat ry.

Päätoimittaja ja toimituksen osoite /

Editor in chief: Jorma Paavilainen,
Eetinkuja 3 N 56, 02360 Espoo, e-mail:
jorma_paavilainen@hotmail.com

Muu toimituskunta / Editorial staff:

Johan Beije, Harry Fougiaxis, Hannu Harkola, Joose Norri, Janne Syväniemi, Henry Tanner, Kari Valtonen

Taitto / Layout: Harkola, Syväniemi

Painopaikka / Printed in: Picaset Oy,

Helsinki 2020

ISSN 2242-3257

Vuositilaus ei-jäsenille 2020: 28 EUR

Subscription fee abroad 2020: 28 EUR

Irtonumerohinta / Single issues: 8 EUR

Osoitteenmuutokset sihteerille! /

Changes of address to the secretary!

Sisällysluettelo

Koronavuoden päätteeksi	167
Shakkitehtävien ratkaisemisen	
SM-kilpailu 2021	168
ST:n vuosikokous 2021	168
17. kansainvälinen ratkaisukilpailu	168
Toiminta korona-aikana	169
Vuoden 2020 suomalainen shakki- tehtävä	169
Uunituore lopputehtävätietokanta	169
Hermann Weißauer 4.10.1920 – 2.8.2014	170
Tehtävätapaamisia Helsingissä ja Tampereella, Kokemäellä ja Pariisissa..	171
Paavo Tikka korjaa suomalaisia lopputehtäviä	175
Paha pätkinä 87	176
Excelsior I	177
Jukka Tuovinen 60 vuotta	187
Menestyneitä suomalaistehtäviä 21	188
Lehtitilaukset vuodelle 2021	191
Online-ratkaisukilpailu 5.12.2020	192

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT

SUOMEN TEHTÄVÄNIEKAT RY

<http://www.sci.fi/~stniekat/st>

Puheenjohtaja / Chairman:

Jorma Paavilainen, Eetinkuja 3 N 56,
02360 Espoo, e-mail: jorma_paavilainen@
hotmail.com

Sihteeri / Secretary:

Kari Karhunen, Rukotie 7 B, 00760 Helsin-
ki, e-mail: kkkarhunen@luukku.com

Taloudenhoitaja / Treasurer:

Hannu Harkola, Vähän-Kellosalmentie 93,
17500 Padasjoki. Puh./Tel. 045 678 9042,
e-mail: hannu.harkola@netti.fi

Pankkitili / Bank account:

Nordea FI34 1443 3000 0418 86

Jäsenmaksu 2020: 25 EUR

Pirkanmaan shakkitehtäväkerho:

Juha Rönönmän, Ylioppilaankatu 9 C 18,
33720 Tampere, Puh. 050 406 1024
e-mail: jronnman@gmail.com

Satakunnan osasto:

Veikko Valo,
Koivistonpuistikko 47 B 25, 28130 Pori,
e-mail: psy@dlc.fi

Vaasan osasto:

Seppo Praski,
Varisselänkatu 16 A 2, 65200 Vaasa

Lahden Tehtäväshakki: Hannu Joentaus-
ta, Kunnintie 56, 15560 Nastola

Kannen tehtävästä lisää sivulla 187.

Aineisto seuraavaan *Tehtäväniekka*-lehteen
22.2.2021 mennessä.

Lopputehtävien uusia tuulia Areenalla

Ristojan tapaan

Ensipainokset

Summary

Koronavuoden päätteeksi

Vuodet eivät ole veljeksiä, jokainen on erilainen. Vuosi 2020 jää kohta historiaan, mutta millaisena? Koronaviruksen toinen aalto on iskenyt loppuvuonna niin Suomeen kuin muuhunkin Eurooppaan, pitäen tehtävähakin harrastajien tapaamisinnon kurissa. Tehtäväiltoja on koetettu jatkaa tiukasti turvavälejä ja muita asiantuntijoiden ohjeita noudattaen, mutta niissäkin jouduttiin vuoden lopussa ainakin hetken tauolle. Syyspäivätkin jäivät pitämättä. Toisaalta tällaiset menetykset ovat mitättömiä verrattuina siihen, mitä virustartunta voisi merkitä.

Vuodesta 2021 varmaan kaikki toivovat pandemioiden kannalta rauhallisempaa kuin mitä tämä vuosi on ollut. Tätä kirjoitettaessa aihetta on varovaiseen optimismiin, sillä rokotteiden kehityksestä on saatu myönteisiä uutisia.

ST:n kannalta ensi vuosi on tarkoitus aloittaa tuttuun tapaan. Ohjelmassa ovat kansainvälinen ratkaisukilpailu (ISC = International Solving Contest) tammikuun neljäntenä sunnuntaina ja yhdistyksen vuosikokous sekä shakkitehtävien ratkaisemisen SM-kilpailu helmikuun puolivälissä. ISC on todella kansainvälinen, sillä se kisataan samanaikaisesti eri maissa ja osallistujia on useita satoja. Kilpailussa on kolme ryhmää, joista yksi nuorille. Osallistuminen ei vaadi kuin viitseliäisyyttä, mitä meiltä monilta tietysti löytyy! Yhdistyksen vuosikokouksessa

sana on vapaa, ajatukset yhdistyksen ja sen toiminnan kehittämiseksi ovat tervetulleita niin kokouksessa kuin muulloinkin. Kutsut näihin tapahtumiin löytyvät sisäsivuilta.

Laadinnassa päähuomio on 11. WCCT-kilpailussa, tai ainakin tulisi olla. Vaativan kilpailun laadinta-aika on suunnilleen puolivälissä eikä loppukirin varaan voi jättää mitään. Kilpailukutsu, teemat ja Suomen joukkueen järjestäytyminen löytyvät lehdestä 2/2020. Viime hetkien sähellys on suunnilleen pahin virhe, mihin tässä kilpailussa voi sortua. Tarkempia kuulumisia joukkueemme tilanteesta on toivottavasti tulevassa lehdessä. Muistakaa silti myös päätymässä olevat Kenneth Soljan ja Jorma Pitkäsen juhlakilpailut.

Tämän lehden sisällössä ei pitäisi olla mitään lukijoiden mielenrauhaa suuresti järkyttävää. Kari Valtosen hieno kirjoitelma ansaitsee tulla tutkituksi, ensipainoksissa on monenlaista mietittävää ja suomalaisissa menestystehtävissä ihasteltavaa.

Yksikään päättyvän vuoden *Tehtäväniekka* ei olisi valmistunut ilman lukuisia vapaaehtoisia: asiantuntevia tekstin tuottajia, taitto- ja toimitustyötä tehneitä sekä oikolukua hoitaneita. Kiitos heille ja tietysti myös lukijoille!

Hyvää Joulua ja Onnellista Vuotta 2021,
Jorma Paavilainen

Shakkitehtävien ratkaisemisen SM-kilpailu 2021

Aika: Lauantai, 20. helmikuuta 2021

Kilpailupaikka: Shakkiaareena, Hiomotie 10, 00380 Helsinki, puh. 050 400 2855

Kilpailumuoto: 12 tehtävää 3 tunnin aikana. Aloitteille B-ryhmä, jossa on 9 tehtävää.

Aikataulu:

12.30 – 13.00 ilmoittautuminen

13.00 – 16.00 kilpailu

18.00 palkintojen jako

Kilpailun johtaja: Neal Turner

Palkinnot: Mitalit ja kirjapalkintoja parhaille ratkaisijoille.

Muut tiedot: Ei osanottomaksua, osallistujille kahvia ja virvokkeita.

Ilmoittautuminen ja lisätiedot: nealturnerfinland@hotmail.com

Katso myös Suomen tehtävienekat ry:n verkkosivu: <http://www.saunalahti.fi/stniekat/st/kilp.htm#ratkaisu>.

Kilpailu on osa World Solving Cup 2021/2022 -sarjaa!

ST:n vuosikokous 2021

ST:n vuosikokous 2021 pidetään Helsingissä Shakkiaareenalla lauantaina 20.2.2021 alkaen klo 17.00. Ennen kokouksen alkua on kahvitarjoilu.

Tervetuloa!

Esityslista:

- 1) Kokouksen avaus
- 2) Kokouksen järjestäytyminen
- 3) Kokouksen laillisuus
- 4) Työjärjestyksen vahvistaminen
- 5) Toimintakertomus vuodelta 2020
- 6) Tilinpäätös vuodelta 2020
- 7) Tilintarkastuskertomus
- 8) Tilinpäätöksen vahvistaminen
- 9) Muut kertomukset
- 10) Vastuuvapaudesta päättäminen
- 11) Valinnat vuodeksi 2021

- puheenjohtaja
- varapuheenjohtaja
- sihteeri
- taloudenhoitaja
- kirjastonhoitaja
- johtokunnan kaksi varajäsentä
- kaksi toiminnantarkastajaa ja heidän varamiehensä
- 12) Muut valinnat: matrikkelinhoitaja, tehtäväshakillinen toimikunta, edustaja Maailman tehtäväshakkiliitto WFCC:ssä, edustajat SSL:ssa
- 13) Jäsenmaksut vuodelle 2021
- 14) Toimintasuunnitelma vuodelle 2021
- 15) Talousarvio vuodelle 2021
- 16) Arvonimiasiat
- 17) Huomionosoitukset
- 18) Muut asiat

17. kansainvälinen ratkaisukilpailu (ISC)

Kansainvälisen ratkaisukilpailun Suomen osuus pidetään sunnuntaina 24.1.2021 alkaen klo 12 Helsingin Shakkiaareenalla, Hiomotie 10, 00380 Helsinki.

Kilpailussa on kolme ryhmää:

1) Kokoneet ratkaisijat. Kaksi kahden tunnin jaksoa, kummassakin kuusi tehtävää (2-, 3- ja monisiirtoinen mattitehtävä, lopputehtävä, apumatti ja itsematti). Tulokset vaikuttavat ratkaisijoiden vahvuuslukuihin.

2) Alle 2000 rating-pisteen olevat tai luokittelemattomat ratkaisijat. Kaksi kahden tunnin jaksoa, kummassakin kuusi tehtävää.

(Ensimmäisessä jaksossa 2 x 2#, 3#, monisiirtoinen mattitehtävä, lopputehtävä ja itsematti, toisessa jaksossa 2#, 2 x 3#, monisiirtoinen mattitehtävä, lopputehtävä ja apumatti). Tulokset vaikuttavat ratkaisijoiden vahvuuslukuihin.

3) 31.12.2007 jälkeen syntyneet. Ratkaisuaika on kaksi tuntia, ratkaistavana on kuusi tehtävää: neljä kahden siirron mattia, yksi kolmen siirron matti ja yksi lopputehtävä.

Jaksojen välissä on puolen tunnin tauko. Suomen osuuden johtajana toimii Neal Turner, jolta saa lisätietoa (nealturnerfinland@hotmail.com). Kilpailuun ei tarvitse ilmoittautua ennakolta eikä siinä ole osanottomaksua.

Toiminta korona-aikana

Tässä lehdessä ilmoitetut kilpailut ja tapaukset, jotka vaativat fyysisistä kokoontumista, ovat kansainvälinen ratkaisukilpailu (ISC) 24.1.2021, ST:n vuosikokous ja ratkaisemisen SM 20.2.2021. Nämä kuten tehtäväillat järjestetään, mikäli viranomaisten koronarajoitukset sallivat. Ajanmukainen tieto on aina ST:n verkkosivuilla sekä saatavissa yhdistyksen toimihenkilöiltä, katso 2. kansisivu.

Vuoden 2020 suomalainen shakkitehtävä

Suomen Tehtäväniekat ry. julistaa kilpailun Vuoden suomalaisen shakkitehtävän arvosta Suomessa asuville tai Suomea edustaville laatijoille. Laatija saa osallistua kilpailuun korkeintaan kolmella tehtävällä, jotka voivat olla mitä tehtävätyyppiä tahansa. Yhteistehävät lasketaan laatijan osuuden mukaisesti, puolet – kolmasosa – neljännes jne.

Tehtävä osallistuu julkaisuvuotensa mukaiseen kilpailuun, vuonna 2020 julkaistut tehtävät siis kilpailuun tittelistä Vuoden 2020 suomalainen shakkitehtävä.

Ehdokkaat on lähetettävä viimeistään 31.1.2021 yhdistyksen sihteerille, yhteystiedot 2. kansisivulla. Vuoden suomalaisen shakkitehtävän päättää yhdistyksen johtokunta tai johtokunnan valtuuttama(t) henkilö(t). Menestystehtävä julkaistaan yhdistyksen hallinnoimilla julkaisupaikoilla eli jäsenlehdessä *Tehtäväniekka*, ST:n Facebookisivulla ja ST:n kotisivuilla internetissä.

Mahdollisia muita julkaisupaikkoja ovat

Shakki, lehtien shakkipalstat, kerholehdet jne. Valittu tehtävä julkistetaan yhdistyksen vuosikokouksessa 20.2.2021.

Uunituore lopputehtävä-tietokanta

Hollantilainen Harold van der Heijden on jo vuosikymmeniä ylläpitänyt lopputehtävien tietokantaa. Sen ensimmäinen versio ilmestyi vuonna 1991 ja siinä oli 23358 lopputehtävää. Seuraavat julkaisuvuodet ja tehtävien määrät:

2000: 58 801
2005: 67 691
2010: 76 132
2015: 85 619
2020: 93 839

Tuore versio tietokannasta ilmestyi joulukuun 2020 alussa. Tarjolla on siis 93 839 lopputehtävää, yli 8 000 enemmän kuin edellisessä versiossa. Uusien tehtävien lisäksi useiden tuhansien lopputehtävien ratkaisuja on täydennetty, tuhansia virheellisyyksiä julkaistuissa tehtävissä on havaittu ja osin korjattu.

Laatijoita on 5 671. Heistä 4 627 on edustettu alle 10 lopputehtävällä. Vain yhden lopputehtävän julkaisseita on tietokannan mukaan 2 451 laatijaa. Luvuissa ovat mukana virheelliset tehtävät ja eri versiot tehtävästä.

Kuten edeltä näkyy, ei tietokantaa päivitetä usein. Seuraava versio on luvassa vuonna 2025. Tämä nyt julkaistu versio on erittäin suosittelava hankinta laatijoille, ratkaisijoille, tuomareille ja yleensä kaikille lopputehtävistä kiinnostuneille. Hinta on sisältöön nähden vaatimaton, 55 EUR.

Tilaukset vain ja ainoastaan tietokannan tekijän omalta sivulta <https://www.hhdbvi.nl/ordering/>.

Nyt itselle tai pukinkonttiin!

Hermann Weißbauer 4.10.1920 – 2.8.2014

Tehtävähakin uupumaton työmyrä aloitti Saksan ratkaisumestaruuskilpailut 1978 ja järjesti ne vuoteen 1988; tärkeän *Rochade European* toimittaja hän oli 1977–2013. Rheinland-Pfalzissa hän oli vuosikymmenet tehtävähakin sielu. Kirjallinen suurteos on *P.A. Orlimont und seine Schachaufgaben* (1991, toinen vahvasti laajennettu laitos 1999).

Weißbauer laati 491 tehtävää, joista vain 12 vuoteen 1972 mennessä, lähinnä kolmi- ja monisiirtoisia. Hän on albumeissa edustettuna yhdeksällä tehtävällä. 2012 WFCC myönsi tittelin Honorary Master of Chess Composition. 2009 Franz Pachl julkaisi 376 tehtävän valikoiman *Knobeln Sie auch gern?*

Weißbauer jäi sodan aikana Norjassa vangiksi toimiessaan lentopostissa. Hänet lähetettiin antautumisen jälkeen ranskalaisen leirille lähelle Saarbrückeniä, missä hänen piti haravoida hiilihangolla miinoja. Tämä ei pidemmän päälle miellyttänyt ja hän onnistui toverin kanssa pakenemaan ja selviytyi 20 asteen pakkasessa joen yli ja aina Müncheniin saakka, missä täydensi kemian opintonsa. Hän hankki BASF:lle lukuisia patenteja.

Vasta-alkajalle ratkaisukohteeksi sopivassa tehtävässä **A** pelimäinen houkutus 1.Tf1? johtaa mattiin 5. siirrossa. **1.Td1!** a3 2.Re5 dxe5 3.Rf5+ dxe5 (Kf7) 4.d6# on lievästi giegoldmainen (1.- Kf7 2.Tf1 Ke7/ Kg7 3.Thf8).

Parhaiten Weißbauer muistetaan hänen nimeään kantavasta urauksesta: ”musta-valko uraus, jossa uraava nappula ensin raivaa haitallisen massan urauslinjalla”. Ensiesitys on P1320272 (oikea vuosi 1978), **B** laatijan suosikki: **1.Ra5!** (2.Rc6+ Kxd5 3.Db5,Lg8#) 1.- Dxd5 2.Rf3+ Dxf3 3.Rc4# ja 1.- Lxf5 2.Rd3+ Lxd3 3.Ld4#. Huomattakoon miksei kulloinkin toinen mattisiirto käy. (1.- Lf~ 2.Ld4+ 3.Ke4 3.f6#)

Teemalinjat ja –ruudut voivat asettua eri tavoin, mustat nappulat tulla eri suunnista, mainittakoon esim. P1055276 (jossa on kaksi teemaruutua mutta yksi lyöntiruutu, eikä ole selvä, täyttääkö tehtävä tiukimman määritelmän, koska mustan nappulan taaksepakottamisessa hyödynnetään eri linjaa) ja yacpdb 309403, jossa tätä ”heikkoutta” ei ole. *Die Schwalben* lokakuun numerossa 1985 on Helmuth Morgenthalerin 18 esimerkin artikkeli teemasta.

C

Schach in Schleswig–
Holstein 2007 2. kum.

3#

10+9

D

Die Schwalbe 1974

3#

9+8

E

Die Schwalbe 1975

3#

9+11

Laajennusmahdollisuuksia pohiessaan HW totesi, että lyönti ei ole mitenkään välttämätön. Pahl ja HW julkaisivat *Die Schwalbe* 236:ssa (huhtikuu 2009) aiheesta 15 esimerkin kirjoituksen <https://www.dieschwalbe.de/schwalbe236.htm#ideen>. Ensiesitys kahdella muunnelmalla on C. Valkea hallisee jo teamaruutuja d4 & e5, mutta ratsushakit d2:ssa ja g5:ssä eivät vielä pure. **1.c8R!** (2.Rxd6+ Kxf3 3.Dxg2#) pakottaa antiuraukset 1.- Td5/Dc5, jotka otetaan takaisin 2.Dg6+/Tel+ Tf5/De3 3.Rg5/Rd2#. (1.- Dxf2 2.Dxf2 Td5 3.Tel#.)

Molemmat muodot tarjoavat tietysti paljon ja parempia mahdollisuuksia monisiirtoisissa.

Toinen pioneeriteoretisointi oli patterin-vaihdos teimana. Joko patterin etunappula

tai takanappula voidaan korvata toisella; uusi patteri tekee matin. Mieleen tulee Petkovin battery transformation –itsematit. Weißauer käsitteli näitä mahdollisuuksia *Die Schwalbe*issa 29 & 35 vuosina 1974 & -75. **D** esittää ensimmäistä mahdollisuutta: **1.Ld3!** (2.Rc8+ Kc6 3.Lb5#) 1.- Lc4 2.Lc5+ bxc5 3.Lxc4#; 1.- D/Lxa4 2.Lb5 Dc4 3.Lc5#.

Jälkimmäisestä **E**, yksi samanaikaisista ensiesityksistä, siinä daami toimii muista poiketen alkusiirron jälkeenkin melko täyspainoisesti molemmilla siirtymistavoillaan. 1.Td3+? Kf4 2.De3+ Kxf5; 1.Dc5? (2.Dxe7+) 1.- Rf2! Mutta **1.Lb6!** (2.Txd5+ Kf4 3.Le3#, ikävä kyllä myös 2.Da4) 1.- Lf2 2.Da3 Rf4 3.Txd5# (2.- Rg5 3.Rg4#). Kahden identtisen nappulan kautta idean näyttää P1380065.

Antti Parkkinen:

Tehtävätapaamisia Helsingissä ja Tampereella, Kokemällä ja Pariisissa

Tehtävähakki on monilta osin yksinäisten tai ainakin yksin viihtyvien ihmisten puuhaa. Laatimista harrastetaan muiden mentyä nukkumaan tutkijankammioissa, pikkuriikkisen magneettilaudan ääressä

kesämökin kynttilänvalossa tai tietokone-ruudun tuikkiessa. Ratkaisukilpailuissakaan ei kenelläkään ole vastustajaa. Jokainen pakertaa tehtävien parissa omin päin ja käsin, kaverilta ei saa pyytää apua ja lunt-

taaminen on kielletty, vieraisiin pöytiin ei sovi kurkistella. Artikkeleita kirjoitetaan ja tuomioita valmistellaan tieteilijöiden tapaan: lähdemateriaalia keräten, edeltäjiä etsien, tehtäviä keskenään vertaillen. Melko yksinäistä hommaa tämäkin, useimmiten.

Tehtäväshakissa on kuitenkin myös sosiaalinen puoli. Harrastajat kokoontuvat yhteen vaihtamaan ajatuksia, esittelemään ja tutkimaan omia tai toisten tehtäviä ja valmistautumaan ratkaisukilpailuja varten. Laadintaa tehdään usein yhteistyönä. Yksi keksii hyvän idean, muttei julkaisukelpoista tehtävää ideansa pohjalta. Toinen katsoo asemaa hieman eri näkökulmasta ja keksii tavan, jolla raakile tai aihio voidaan jalostaa sellaiseen muotoon, että sitä kehtaa esitellä muillekin. Tällainen kimpptyöskentely tapahtuu usein sähköpostin välityksellä, mutta ideoiden synnyttäminen ja kehittäminen toimii kenties parhaiten kasvotusten, kun ollaan samassa tilassa ja voidaan heti tarttua ilmaan heitettyihin uusiin ideoihin yhdessä. Kollektiivisissa laadintasessioissa useat aivot toimivat tehokkaammin kuin yhdet, ajatukset sinkoilevat sinne tänne, mutta on suuri todennäköisyys sille, että huonot ideat raakataan nopeasti ja parhaat jäävät eloon. Tämä ei kenties ole luonnonlaki, mutta prosessissa on tiettyä yhtäläisyyttä sen kanssa, miten tieteellinen keskustelu normaalisti etenee. Väittely ja päättely johtavat vähitellen ideoiden kehittymiseen ja parantelemiseen. Abstrakteihin tieteen ja taiteen lajeihin kuten tehtäväshakkiin tällainen lähestymistapa sopii mainiosti.

Suomessa meillä on pitkät perinteet tehtäväharrastajien kokoontumisista. Koronaviruspandemia on tuonut peruutuksia ja keskeytyksiä näihin tapaamisiin, eikä tänä vuonna päästy järjestämään jokavuotisia kevät- ja syyspäiviä, joita on pidetty jo vuosikymmenien ajan. Välillä pääkaupunkiseudulla Espoossa, välillä Tampereen kupeessa Ylöjärvellä, yleensä maaseutumaisessa ympäristössä lähellä luontoa, missä pie-

nekkö ryhmä (8–15 henkeä) voi omistautua harrastukselleen intensiivisesti ulkopuolisten tekijöiden häiritsemättä keskittymistä. Viime vuosina on kokoonnuttu kaksi kertaa vuodessa Kokemäellä Anttilan tilalla, missä ystävällinen isäntäväki ja miellyttävät tilat ovat saaneet porukan viihtymään erinomaisesti. Pääasiallisesti istuksimme vanhan, majoitusliikkeeksi muutetun maatalon suuren tuvan ja ruokasalin nojatuoleilla ja sohvilla. Tämä on paljon miellyttävämpi ja kotoisampi ympäristö kuin leirikeskusten luokkahuoneet kokoonlaitettavine pöytineen ja muovisine istuimineen. Joskus harmittaa, ettei useampi tehtäväniekka osallistu näihin tapaamisiin, mutta mikä määrässä hävitään, se laadussa voitetaan. Tilaisuuksissa järjestetään aina ratkaisukilpailu, mikä on hyvää harjoitusta virallisia turnauksia varten. Pika-laadintakilpailuissa syntyy julkaisukelpoisia tehtäviä, ja osanottajat pitävät mielenkiintoisia esitelmiä tehtäväshakin eri osa-alueista. Ne, jotka eivät vielä ole osallistuneet, voisivat harkita tulemistakin mukaan edes kerran, sitten kun koronasäännökset taas sallivat normaalin kasvokkaisen kanssakäymisen. Ensikertalaiset ovat aina tervetulleita. Näistä tilaisuuksista voi jokainen saada lisäpotkua, innostusta ja opastusta omiin tekemisiinsä.

Helsingin seudun tehtäväniekat ovat kokoontuneet vuosikymmenten ajan joka toinen keskiviikko. Pitkään tämä tapahtui legendaarisella Pauligin huvilalla Töölössä, sitten Shakkikodissa Merihaassa. Nyttämmin toiminta on siirtynyt uudelle Shakkiareenalle Pitäjänmäelle. Paikka on hieman kauempana keskustasta, mutta sinne pääsee hyvin nopeasti myös julkisilla kulkuvälineillä. Kätevin yhteys on paikallisjunalla Rautatieasemalta tai Pasilasta, matka ei kovin monta minuuttia kestä. Entä mitä perillä odottaakaan?

Itse en asu pääkaupunkiseudulla enkä pääse paikalle kuin harvoin, mutta pyrin ajoittamaan Helsingin-reissuni siten, että pääsen osallistumaan tehtävältaan. Alo-

tamme puoli seitsemän aikaan, kaikki eivät yleensä ole vielä silloin paikalla, mattimyöhäisiä valuu paikalle vähitellen. Osanottajien määrä vaihtelee, mutta vähimmilläänkin mukana on viisi tai kuusi innokasta tehtävähämistä, usein kymmenkunta tai ylikin. Normaalioloissa kokoonnutaan Tehtävaniemien omassa pienessä kokoushuoneessa, mutta nyt korona-aikana on käytetty Shakkiareenan isoa salia, jossa jokaisella on käytössään oma pöytä ja turvavälejä voidaan noudattaa. Tapahtumien keskipisteenä on iso magneettinen seinälauta, jolla halukkaat esittelevät omia tai muiden tehtäviä. Tunnelma on rento ja epämuodollinen, vitsit ja utkaukset kuuluvat asiaan, mutta itse asiaan eli shakkitehtäviin suhtaudutaan niiden edellyttämällä kunnioituksella ja asiantuntemuksella. Keskustelun ja analyysien taso on taattu, koska enemmän tai vähemmän vakituisten kävijöiden joukossa on monia maamme eturivin laatijoita ja ratkaisijoita: aakkosjärjestyksessä Harkola, Heinonen, Karhunen, Marlo, Norri, Paavilainen, Sarén, Solja, Syväniemi, Tanner, Turner. Myös hiltaintain edesmenneet Harri Hurme ja Raimo Sailas kuuluivat vakiokalustoon. Huollosta vastaa yleensä Neal, joka järjestää paikalle kahvia ja tuoreita leivonnaisia. Vahvempia piristeitä kaipaavat voivat hankkia olutta ja muita alkoholipitoisia virvokkeita baarin puolelta viereisistä Bridgeliiton tiloista. Bridgenpelaajathan yhteistä Arenaamme hallitsevat, ja korttihaiden joukkoa näkyy paikalla harva se päivä kymmenittäin, niin paljon että kanttiinipitokin kannattaa. Hyvä niin. Viihtyvyyttä piisaa ja sopu sijaa antaa. Me emme häiritse bridgenpelaajia eivätkä bridgenpelaajat meitä.

Samantapaisia kokouksia on järjestetty jo vuosikymmeniä myös Tampereella; Pirkanmaan shakkitehtäväkerhoa ovat vetäneet aikoinaan ensin Jan Hannelius ja sitten Kauko Virtanen. Kokouspaikkana oli kauan vanha Kirjastotalo, nykyisin publi Kahdet kasvot Kauppakadulla, missä kokoonnutaan

yleensä kerran kuukaudessa maanantaina alkuillasta. Kaukokin ilmestyy lähes joka kerralla paikalle, vaikka on lähes 90-vuotias! Hän on kuitenkin luovuttanut vetovastuun nuoremmalle sukupolvelle. Juha Rönö on toiminut kokouksien koollekutsujana ja seremoniamestarina jo useamman vuoden. Muita aktiivijäseniä ovat shakkimestarit Kiltti, Kytöniemi ja Lehtioksa, harvinaisempia kävijöitä Shakkiliiton toiminnanjohtaja, *Shakki*-lehden päätoimittaja ja laadinnan Fide-mestari Marko Tauriainen sekä ratkaisemisen henkilökohtaisen maailmanmestaruuden kerran voittanut Kari Valttonen, loistavista ja asiantuntevista artikkeleistaan tuttu tämän lehden lukijoille. Nämä kaksi tulisivat varmaan mielellään mukaan useamminkin, mutta Marko on kiireinen mies ja Karilla on sairaudesta johtuvia liikkumisvaikeuksia. Mutta hyvä, että pääsevät osallistumaan edes silloin tällöin!

Tampereen tehtäväillat ovat hieman lyhyempiä (aloitamme klo 17.30 ja yleensä lopetamme jo noin 19.30) ja osallistujia on siis hieman vähemmän, mutta ohjelma on periaatteessa samantapaista kuin Helsingissäkin. Tehtäviä ratkaistaan ja niistä keskustellaan. Uusia luomuksia nähdään vähemmän, koska aktiivikävijät eivät itse juurikaan laadi, mutta viime aikoina mukana on silloin tällöin ollut myös vieraita Helsingistä, jotka ovat näyttäneet omiakin tehtäviään. Joka tapauksessa toiminta jatkuu koronarajoitusten jälkeen taas säännöllisenä ja tasoltaan korkeana. Näihinkin illanviettoihin ovat kaikki halukkaat tervetulleita. Sama koskee tietysti muitakin Tehtävaniemien paikallisosastoja. Uusia jäseniä ja osallistujia kaivataan. Ainakin Lahdessa, Porissa, Turussa ja Vaasassa on aktiivisia tehtävaniemiekoja. Jos satut asustamaan siellä päin ja jos haluat tutustua tehtävähakkiin ja alan harrastajiin, niin yhdistyksen puheenjohtajalta saa yhteystiedot kyseisistä henkilöistä. Ei ole mitään syytä pelätä vaikuttavansa asiantuntemattomalta, tehtävähakin kiehtovassa maailmassa riittää

tutkittavaa jokaiselle, joka nyt yleensä hallitsee shakin perusteet. Tehtävistä voivat nauttia nekin, jotka itse eivät ole mestaripelaajia. Tällä alalla, kuten niin monella muullakin, pätee se totuus, että jostakin pitää aloittaa. Tehdessä oppii, samoin perehtyneempien harrastajien opastusta kuuntelemalla. Mitä enemmän oppii, sitä enemmän haluaa oppia lisää. Shakkitehtäviä on maailmassa laadittu miljoonia, mutta edelleen keksitään uusia ideoita. Historian loppua ei tehtävashakin alueella ole näkyvissä.

Tämän kirjoittaja on osallistunut tehtävätapaamisiin vuosien ajan myös varsinaisessa kotikaupungissaan Pariisissa. Siellä kokoontumiset ovat olleet epäsäännöllisempiä, mutta sitäkin tasokkaampia. Aiemmin kokoonnuttiin muutamassa kahvilassa, pitkään kaupungin lounaisosassa, jonne veteraaniharrastajien Yves Tallecin ja Jean Moricen oli helppo tulla. Sitten siirryimme keskikaupungille Hallien kauppakeskuksen viereen, ja viimeiset pari vuotta on kokoonnuttu yleensä kerran kuussa lauantai-iltapäivisin Pariisiin naapurikaupungin Montreuil'n paikallisen shakkikerhon tiloissa, missä puuhamiehemme Abdelaziz Onkoud käy opettamassa lapsille shakkia. Saamme tilat omaan käyttöömme opetustuntien jälkeen. Abdelaziz on shakkiammatilainen, lähishakin KvM, joka ansaitsee elantonsa opettamalla ja saa lisätuloja pelaamalla Ranskan kakkosliigan otteluissa. Näin tekee myös Sébastien Luce, hänkin lähishakin KvM, joka opettaa yksityisoppilaita ja pitää tunteja koulujen ja shakkikerhojen lisäksi myös yrityksissä. Laatijoina sekä Abdelaziz että Sébastien ovat erittäin tuotteliaita. Kun viimeksi tapasin Abdelazizin, hän kertoi laatineensa viimekeväisen koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilan aikana peräti 200 tehtävää! Abdelazizin erikoisalaa ovat apumatit, kun taas Sébastien laatii paljon myös erilaisia satutehtäviä, joissa on joko erilaisia satunappuloita tai satuehtoja. Tai sekä että. Näitä hän tutkii hyvin systemaattisesti ja voi

julkaista samasta teemasta usean tehtävän sarjoja, pyrkien saamaan selville erilaisten tehtävyytyppien salaisuudet kuin matemaattikko konsanaan.

Täytyy siis sanoa, että minua on onnistanut. Olen päässyt tehtävashakin maailmassa parhaiden mahdollisten laatijoiden ja ratkaisijoiden oppiin sekä Suomessa että Ranskassa. Pariisissa kokouksiimme osallistuu tietenkin myös tehtävashakin yleisnero Michel Caillaud, jolta eivät lopu ideat koskaan. Vakituksia osallistujia ovat olleet myös vähänappulaisten asemien specialisti Maryan Kerhuel, apumattivelho Pierre Tritten ja johtopeligurur Thierry Le Gleuher. Laadinnan suurmestari Jean-Marc Loustau on silloin tällöin pistäytynyt tilaisuuksissamme. Ryhmämme on kuitenkin viime aikoina valitettavasti hieman harventunut: Pierre muutti eläkkeelle jäätyään Etelä-Ranskaan ja käy Pariisissa vain harvoin, Thierry puolestaan asuu nykyisin Montréalissa, tulee kyllä hänkin aina joskus käymään isiensä mailla. Suru-uutinen tuli keväällä, kun kuulimme yli 90-vuotiaan Yves Tallecin kuolleen koronavirukseen. Hän osallistui Ranskan tehtävashakkielämään vuosikymmenien ajan ihan viimeisiin aikoihinsa saakka, tuomitsemalla kilpailuja ja kirjoittamalla artikkeleita *Phénix*-lehteen. Tuo lehti on muuten oikein mainio. Sitä toimittaa ansiokkaasti Laurent Riguet. Ensipainosten ja tuomioiden lisäksi lehti julkaisee paljon myös pitempiä artikkeleita. Sitä myös julkaistaan edelleen noin kymmenisen numeroa vuodessa. Lehti on erinomainen, sisällöltään laadukas ja tyylikkäästi taitettu.

Tähän loppuun toistan vielä kirjoitukseni johtoa jutuksen: kaikki tehtävashakin harrastajat, käykää yksinäisen puurtamisen lisäksi yhteisissä tilaisuuksissa! Niissä on hauskaa, niissä voi tavata mukavia ja mielenkiintoisia ihmisiä ja oppia paljon uutta tehtävashakista. Oma elämäni olisi paljon köyhempää ilman tehtävätapaamisia. Ne ovat samanlaisia sesongin kohokohtia kuin hyvät konsertit ja

urheilutapahtumat. Usein vieläpä parempia, koska tehtävätapaamisissa en ole paikalla pelkästään katsojana, vaan saan olla itse mukana tasavertaisena esiintyjänä, näyttää omia tehtäviäni ja saada niistä välitöntä ja

asiantuntevaa palautetta ja hyviä vinkkejä keksimiäni ideoiden jatkokehittelyyn. Näin ei tapahtuisi, jos vain jäisin yksin kotiin maakaamaan ja tietokonetta räpläämään.

Paavo Tikka korjaa suomalaisia lopputehtäviä

Epäkorrektien tehtävien korjaaminen on arvokasta, mutta julkaisukysymysten eli tekijänoikeuden kanssa pitää olla tarkkana. Elossa olevien tehtävien korjauksia ei ilman neuvonpitoa tulisi julkaista. Laatiija voi hyvin pitää toista korjausta parempana. Edesmenneiden kohdalla voitaneen ajatella, että tässä esitetyt eivät muuta sisältöä lainkaan. Milloin muutoksia tulee, vaikka vain sivumuunnelmassa, tapauskohtainen harkinta voi olla vaikeaa.

Massisen tehtävän päämuunnelma on 1.d4 Rb3 2.d5 d6 3.dxe6 Rd2 4.e7 Rc4 5.e8R+ Kc8 6.Rd6+ Rxd6 patti. Excelsior ja ratsukorotus. Mario G. García julkaisi 2012 *Estudios Artísticos de Ajedrez* -lehdessä kumouksen 1.- e4! 2.d5 e3 3.d6+ Kxd6 4.Kb8 e2 5.a8D e1D 6.Da6+ Ke7; ja korjauksen: lisätään vsa6.

1b on Tikan korjaus. Nyt 1.- e4 saa vastauksen 2.d5 e3 3.d6+ Kxd6 4.Kb7 e2

5.a8D e1D 6.Df8+ Kd5 7.Dc5+ Ke4 8.De7 ja 9.Dxh7. Päämuunnelma on ennallaan (siinä 2.dxe5 Rc5 häviää), lisäksi 1.- Rc2 2.dxe5!, mutta ei 2.d5? Rxb4 3.d6+ Kb6. García'n korjauksessa 1.- e4 ei ole niin uskottava yritys, koska toinen a-sotilas jopa voittaa triviaalisti.

Puhakan tehtävässä 1.Rg5+? Kg4 ei toimi, siksi 1.Re5+ Ke4 (jos 1.- Kg2 2.Lxf2 h2 3.Rxc6 h1D 4.Ld5+, tai 1.- Ke2 2.Lh2 ja Lc4). García'n kärytys vuodelta 2011 menee nyt 2.Lxf2 h2 3.Ld4 h1D 4.Rxc6 Del+ 5.Lc3 ja voitto materiaalilla. Tikka lisää mustan sotilaan c7:ään, jolloin ratkaisu jatkuu 2.Lh7+ Kd5 (2.- Kxe5 3.Lxf2 h2 4.Lg3+) 3.Rf3 fvg1D (3.- f1D 4.Lg8+ Ke4 5.Rd2+ tai 3.- h2 4.Lxh2) 4.Rxg1 h2 5.Lg8+ Ke4, ja nyt ei 6.Rh3? Ke3!, vaan 6.Re2 Kf3 7.Lh7 h1D 8.Le4+ Kxe4 9.Rg3+ Kf3 10.Rxh1 Kg2 11.Ka5.

1

Pekka Massinen

2. main *Tšerkassk Pravda*

1988–90

tasapeli (=)

4+6

1b

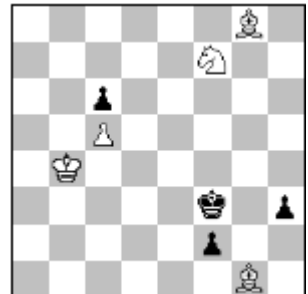
tasapeli (=)

5+7

2

Erkki Puhaka

Suomen Shakkilehti 1962

voitto (=)

5+4

tasapeli (=)

6+5

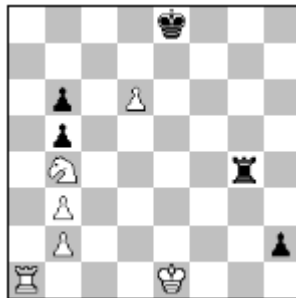
Puhakan muistokilpailussa sijoittuneeseen Pitkäsen tehtävään Jürgen Fleck esitti *EG* 128:ssa sivuratkaisun: 1.Ke2 Txb4 2.Kf2 Txb3 (2.- Tg4 3.Tg1) 3.Kxg2 Txb2+ 4.Kf3 Kd7 (4.- Td1 5.Tb1) 5.Td1.

Korjauksessa 3b 1.Kf2? ei toimi: 1.- Txb4 2.Kg2 Kd7! Mutta ei 2.- Txb3+? 3.Ta6! Txb2+ 4.Kh1 Kd7 5.Txb6 b4 ja nyt ei 6.Tb7+? Kxd6, jolloin musta pystyy pakenemaan shakkeja patin purkien, esimerkiksi 7.Td7+ Kc6 8.Tc7+ Kb5 9.Tb7+ Ka4 10.Ta7+ Kb3 11.Ta1 (11.Ta3+ Kc2) Kc3 12.Tc1+ Kd3 13.Td1+ Ke3 14.Te1+ Kf3 15.Tf1+ Tf2 16.Tb1 Kg3 17.Tb3+ Tf3 18.Tb1 Tf4 ja mK lähtee daamisivustalle. Sen sijaan 6.Ta6 pitää tasapelin, esimerkiksi 6.- b3 7.Tb6 Ke6 8.d7+ Kxd7 9.Td6+ shakaten 6. rivillä.

2.- Kd7!n jälkeen voi tulla joko 3.Kxh2 Txb3 4.Td1 Txb2+ 5.Kg3 Te2 – alkuperäisessä tehtävässä tämä ei ollut mahdollista – 6.Td5 Te6 7.Txb5 Txd6 8.Kf4 Kc6 9.Tb1 Te6! voittaan, tai 3.Td1 Txb3 4.Td2 Th3 5.Kh1 Th6 6.Td5 Txd6 7.Txb5 Kc6.

Myöskään 1.d7+? Kxd7 2.0–0–0+ Kc8 3.Rd3 Tg2 ei riitä, 4.b4 Kc7 5.b3 Kc8 ja kaikkeen tulee Tg1 (mikä ei uhkaa).

Ratkaisu 1.0–0–0! Txb4 (1.- Kd7 2.Rd3 Tg1 3.Rf2) 2.Th1 (pienet duaalit 2.Te1+d7+ Kd8 3.Th1 ovat myös alkuperäisessä) 2.- Th4 3.b4 Kd7 4.b3 Kxd6 (4.- Txb4 5.Txh2 Txb3

tasapeli (=)

6+5

ei voita) 5.Kb2 Ke5 6.Ka3 Kf4 7.Txh2 Txh2 patti.

Lisää ja monimutkaisempaa aiheesta ensi numerossa.

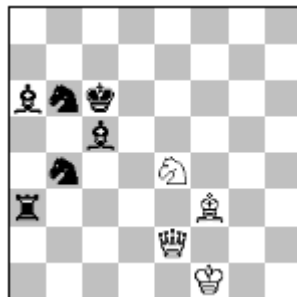
Joose Norri

Paha pähkinä 87

Eihän tämä voi olla vaikea? / *No way this can be difficult!?*

P. G. Soranzo

Best Problems 2005

a#2

2 ratkaisua

4+6

Ratkaisu / *Solution to Paha pähkinä 86:*

1.Dc2! uhk. 2.Rb1 uhk. 3.Dxb2#
1.- Le1 2.Rxe5, 1.- Lg5 2.e3+, 1.- Txe2
2.Rxe2+, 1.- Txb5 2.Rxb5+, 1.- Re7 2.Td5+

Excelsior I

Otsikon latinankielinen sana tarkoittaa 'ylemmäs, korkeammalle'. Se on samalla nimitys yhdelle suosituimmista sotilasteemoista. Kuten jo nimi vihjaa, se tarkoittaa joko valkean tai mustan sotilaan etenemistä perusriviltään aina korottumisruudulle asti.

Luultavasti jonkin aikaa oletettiin tehtävän **1** olevan teeman ensiesitys, josta laatija itse kirjoitti: ”Se oli aivan valmistelematta tekemäni luomus, jonka tarkoitus oli saada kiikkiin vanha tehtävieniekka Dennis Julien. Tällä oli tapana kehuskella, että hän kykeni analysoimaan minkä tahansa aseman ja sitten päättää, millä nappulalla sen tärkein matti tehtiin. Tarjouduin laatimaan aseman, jota pyysin häntä analysoimaan ja sitten päättämään, millä nappulalla mattia ei tehtäisi. Hän valitsi nopeasti sb2:n epätoennäköisimmäksi nappulaksi, ja ratkaisu kertoo, kumpi maksoi päivällisen:” (joka oli ilmeisesti vedon kohteena) (White, *Sam Loyd and His Chess Problems*, 392) **1.b4!** (2.Tf[d]5) Tc5+ (1.- Tc6 2.Td5, 1.- Txc2 2.Rxc2, 1.- Lg5 2.Tf5) 2.bxc5 (3.Tb1#) a2

1) Samuel Loyd

610. *New York Albion* 22.9.1860

2. palk. Pariisin kilpailu 1861

London Era 13.1.1861

101. *Sonntags-Blatt für Schach-Freunde*

6.5.1861

5#

8+10

3.c6 (4.Tf[d]5) Lc7 4.cxb7 (4.Td5? Lxg3! 4.Tf5? Lf4!) ~ 5.bxa8D,L#.

Loyd laati tämän tehtävän vuonna 1858 Morphy'n shakkihuoneistossa (M's Chess Rooms), julkaisutti sen pari vuotta myöhemmin yhdysvaltalaislehdessä ja saavutti sillä (ja muilla kilpailuun osallistuneilla tehtävillään) palkintosijan pariisilaiskilpailussa, mikä selittää vaihtelevat julkaisutiedot. Ensijainen julkaisu tapahtui tietenkin *New York Albionissa*, mutta olen merkinnyt myös osan sekundaarilähteistä, koska ne ilmestyivät pian ensijulkaisun jälkeen, ja jokin niistä saattaa esiintyä tehtävän jälkipainoksen yhteydessä, ehkä jopa ensilähteenä!

Alain C. White, jolla oli Loydin elämäkertaa kirjoittaessaan 50 vuotta myöhemmin hallussaan mm. Loydin kommentaarit tehtäviin, tiesi, että tämä tehtävä ei syntyäkään ollut enää teeman protomuoto. White mainitsee tehtävän **2** laatijan työn edeltävän Loydin idean: **1.d4+** Kxd6 2.dxc5+ Kc6 3.cxb6+ bxc4 4.bxa7 ~ 5.axb8R#.

Olen härskisti merkinnyt nyt julkaisemani muodon versiona. Monet muutkin jälkipainajat ovat poistaneet tehtävästä täysin tarpeettoman mDh1:n, jonka laatija lienee lisännyt vain tehtävää vaikeuttaak-

2) Robert Wormald

v. *The Illustrated London News* 14.3.1857

5#

9+9

2b) Kari Valtonen
Tehtävänäiekkä 4/2020
(Robert Wormaldin mukaan)

5#

8+6

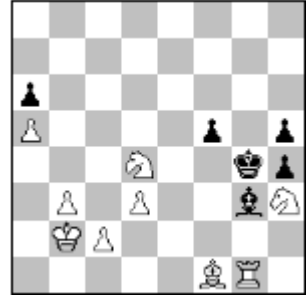
3) George McArthur
1030. *The Illustrated London
News* 2.5.1857

5#

8+11

4) Q.B.M.
23. *Porter's Spirit of the
Times* 7.2.1857

5#

9+6

seen, mutta koska mD on nyt pois laudalta, myös msb3:n, msf3:n ja msg3:n voi poistaa, sillä ne on lisätty vain estämään mD:n kumuussiirrot! White muuten pitää Wormaldin tehtävän R-korotusta 'jonkinmoisena tempuna' (some kind of a trick), minkä lisäksi korotus on ilmeisempi, koska mK:n täytyy tällöin olla lähempänä korotusruutua. White ei selvästikään ole pitänyt Loydin tehtävän korotusduaalia moitittavana, torjumattomasta alkuasemashakista 1.- Tc5+ puhumattakaan, johon juuri alkusiirto varautuu. Loydin tehtävän puolesta puhuu, että valkean ainoa shakkaus esiintyy ilman lyöntiä vasta mattisiirroissa. Smaksak?

Wormaldin tehtävä on esitettävissä paljon taloudellisemminkin, jos mDh1:n ja sotilaiden poiston lisäksi siirtää vK:n paremmalle paikalle. Tällaiset vanhojen korrektienkin tehtävien taloudellistamiset ovat usein aika helppoja, sillä alkuperäismuotojen laatijat eivät aina ole pitäneet taloudellisuutta ykköstavoitteenaan, mistä kertoi jo tehtävän alkuperäinen asukin (+mDh1, msb3, msf3, mg3), jossa oli siis neljä nappulaa vain lisäämässä vaikeutta tai torjumassa mD:n torjuntuja. Niiden poistamisen ja muun viilaamisen jälkeen päädyin versioon 2b: **1.d4+**! Kd6 (1.- Ke4 2.Rf6+ K~ 3.Lc1#) 2.dxc5+ Kc6 (2.- Ke5 3.Lb2#) 3.cxb6+ bxc4 4.b7~ 5.b8R#. Pois on alkuasemashakkaus (1.- Lc6+), lisänä lopun

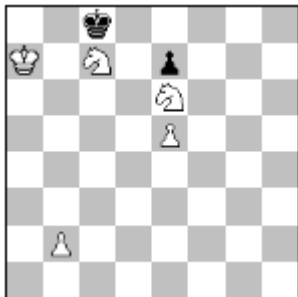
R-korotus, joka ei tapahdu lyöden. Lyhyet sivumuunnelmat ovat tarpeeton lisä.

Wormaldin tehtävä sai nopeasti jäljitelijän, sillä tehtävä 3 ilmestyi vain pari kuukautta sen jälkeen – samassa lähteessä: **1.e4+**! Ke6 2.exd5+ Kd6 3.dxc6+ Kc7 4.cxd7+ Rc~ 5.d8D, L#; 4.- Kb6 5.Rxc8, bxc8R#; 4.- Kd8 5.dxc8D, Dxc8#. Tämän tehtävän julkaisemiselle ei todellakaan ole muita kuin historiallisia syitä, jos niitäkään. Wormaldin tehtävässä ei ole tällaista määrää korotus- ym. duaaleja matittoman alkuasemashakin lisäksi, enkä tehtävää viitsi sen vuoksi edes hioa.

Oliko Wormaldin 5# sitten ensimmäinen excelsior, kuten 1900-luvulla yleisesti arveltiin? Ilmeisesti ei, sillä tämmöinenkin suoritus löytyy vielä kauempaa historiasta (tehtävä 4): **1.c4!** f4 2.c5 f3 3.c6 f2 4.c7 fxg1~ 5.c8D, L#. Wormaldista on jälkipolville säilynyt koko nimi etunimiä myöden (Robert Brownas Wormald), mutta excelsior-teeman pioneerista vain alkukirjaimet. Hänen tehtävänsä ei loista tehtävätaiteen kunniallissa kirkkaimpien tähtien joukossa, mutta ”jostakin oli aloitettava”, kuten Jorma Paavilainen tehtävän paikallistettuaan totesi. Valkean suoraviivainen excelsior päättyy duaalikorotukseen, eikä mustan yhdentekevää korotus hälvännä tehtävän joltistakaan epä-määräisyyttä. Eivätkö muuten vsa5, vsb3 ja

5) Julius Hendel

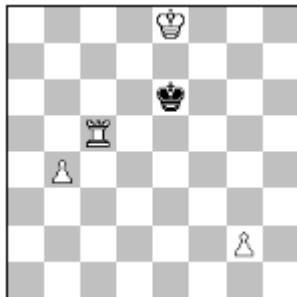
273. *Illustriertes Familien-Journal* 1859

5#

5+2

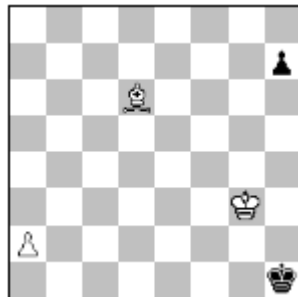
6) Hermann Feodor Lehner
2174. *Schachzeitung* 2/1866

7#

4+1

7) Georg Nelson Cheney
American Chess-Nuts 1868

9#

3+2

msa6 ole tarpeettomia? En nyt tuppaa tähän omaa versiotani – historiallisista syistä.

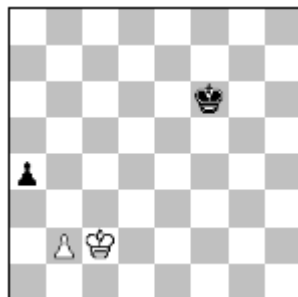
Löyd oli juuri laatinut, mutta ei vielä julkaissut tehtäväänsä, kun miniatyyri 5 ilmestyi: **1.b4!** Kd7 2.b5 Kc8 3.b6 Kd7 4.b7 Kc6 5.b8R#. Erittäin sievä tehtävä ja taloudellisuussennätys. Niin, ja R-korotus ilman lyöntiä!

Tehtäväshakillinen yleissivistykseni joutui häpeään, kun paljastui, että 1800-luvulla laadittiin vielä puolen tusinaa tehtävää aiheesta, jotkin niistä vielä melko varteenotettavia. Tehtävä 6 rikkoi heti varsin tuoreen taloudellisuussennätyksen: **1.g3!** Kf6 2.g4 Ke6 3.g5 Kd6 4.g6 Ke6 5.g7 Kd6 6.g8T Ke6 7.Tg6#. Excelsior-teeman ensimmäinen T-korotus ja saman tien ensimmäinen viivästynyt excelsior, eli korottuva sotilas, joka voisi tehdä 1. siirtonsa kaksoisaskeleella, siirtyekin vain yhden ruudun. Erittäin tärkeä virstanpylväs, joka on saavutettu vain viidellä nappulalla. Harmi, että 2.- Kg6 saa dualistisen jatkon (2.Tf5 ja 2.Ke7).

Myös sievä tehtävä 7 ansaitsee tulla julkaistuksi, vaikka se ei olekaan sen enempää ensimmäinen miniatyyri kuin T-korotuskaan: **1.Kf2!** h5 2.a4 h4 3.a5 h3 4.Lh2 Kxh2 5.a6 Kh1 6.a7 Kh2 7.a8T Kh1 8.Kg3 ~9.Ta1#. Ainoa, mikä tässä tehtävässä ei ole sievää, on tietysti alkusiirto. Tietty nokkeluutensa on toki siinä, että vK monta

8) F. Cassidy

The Chess Monthly 3/1884

+

2+2

siirtoa myöhemmin palaa lähtöruudulleen. Niin, ja tämä tehtävä on tähänastisista pisin. Tämä tehtävä ilmestyi yhdysvaltalaisesta antologiasta, mikä ei ihan täysin sulje pois sitä mahdollisuutta, ettei sitä olisi aiemmin julkaistu myös muussa lähteessä.

Tehtävä 8 onkin sitten jotakin sekä tähän asti että tästedes poikkeavaa: lopputehtävä: 1.Kb1! (1.Kc3? a3!) a3 (1.- Ke5 2.Ka2 Kd5 3.Ka3 Kc5 4.Kxa4 Kb6 5.Kb4 +-) 2.b3! (2.b4? Ke5 3.Ka2 Kd5 4.Kxa3 Kc6 5.Ka4 Kb6 =) Ke5 3.Ka2 Kd5 4.Kxa3 Kc5 5.Ka4 Kb6 6.Kb4 +-. Valkean täytyy ensin lähestyä ms:ta oikeasta suunnasta ja sitten jättää kuninkaalleen tilaa oman sotilaan eteen päästäkseen oppositioasemaan. Mutta missä

9) Jiří Chocholouš
(korj.) 66. *Allgemeine
Sport-Zeitung* 5.5.1881

i#6

10+6

10) Heinrich Friedrich
Ludwig Meyer
Deutsches Wochenschach
1895

7#

10+13

11) Herrmann Pollmächer &
Richard Schurig
511. *Leipziger Illustrierte
Zeitung* 1.1.1855

i#12

8+2

se excelsior on? Tätä ei oikein voi nimittää ”virtuaaliseksi excelsioriksi”, sillä sotilaan on ennemmin tai myöhemmin korotettava. Täsmällisin nimitys lienee *loppupeli-excelsior*, jonka vähimmäisvaatimukset ovat, että sotilas lähtee perusriviltä ja sen on pakko korottaa voittaakseen peli. Muunkinlaisia esimerkkejä on.

Tehtävä 9 olisi ollut ensimmäinen korrekti excelsior-itsematti – jos se olisi ollut korrekti. Alkuperäisessä muodossa ei ollut v6e:ta, jolloin tehtävässä oli lyhyt sivuratkaisu 1.f4+ Kxe3 2.f5+ Ke4 3.De8+ Le5#. Lisättyäni ko. sotilaan, tekijän aikomus toteutuu: **1.f4+!** Kxe3 2.f5+ Ke4 3.f6+ Ke5 4.f7+ Kxe6 5.f8R+ Ke7 6.De5+ Lxe5#. Näiden hyvin vanhojen tehtävien korjaamisessa tulee mieleen, että mitenkähän oikeutettua tällainen peukalointi on. Korjaajalle tulee tietysti hyvä mieli siitä, että kaunis idea saa lopulta arvoisensa asun, mutta jokin ”hautarauha” näille pitäisi suoda. Laatijalta ei enää voi kysyä...

Myös tehtävä 10 viitoitti uusia polkuja. Siinä esiintyy ensi kerran *siksak-excelsior*, jota ei tarvitse kummemmin selitellä: **1.Kb3!** e3 (1.- Lg5 2.Rxg5 c4+ 3.Kb2 bxc3+/ e3 4.dxc3/dxe3#; 1.- c4+ 2.Kb2 e3 3.dxe3+ Ke4 4.Txd4#) 2.dxe3+ Ke4 3.exd4+ Kd5 4.dxe5+ Ke6 5.exd6+ Kd7 (5.- Kf7 6.Txe7+

Kg8 7.Tg7#) 6.dxe7+ Kc~/Ke8 7.exd8D/exd8R#- ja täysin duaalittomat korotusmatit! Päämuunnelma on selvästi 6.- Ke8 7.exd8R#, jossa vielä vRh7:kin, jota tarvitaan myös aikaisemmin, ottaa osaa mattikuvaan! Mainio rakenne.

Ennen kuin voimme jättää hyvästit 1800-luvulle ja painaa mieleemme, että tehtävä 4 oli excelsior-pioneeri, meidän täytyy ottaa kantaa valkosotilaattomaan tehtävään 11, jossa silmää kiinnittää ainakin vuosiluku. Ratkaisu: ”**1.Rf6!** gxf6 2.Lf1 f5 3.Lb5 f4 4.Tg1 f3 5.Tc1 f2 6.Td3; 6.- f1D? 7.Lb4+ Dxc1 8.Dc4+ Dxc4 9.La5+ Kc8 10.La6+ Dxa6#; 6.- f1T? 7.Lb4+ Txc1 8.Dc6+ Txc6 9.Ld8+ Kc8 10.La6+ Txa6#; 6.- f1L! 7.Ld4+ Kd8 8.La7+ Lxd3 9.Td1 Kc7 10.De7+ Kc8 11.La6+ Lxa6 12.Db7+ Lxb7#; 6.- f1R! 7.Td7+ Kc8 8.Ta7+ Kd8 9.Td1+ Rd2 10.Dc4 Kc8 11.Le7+ Rxc4 12.Rb6+ Rxb6#; duaaleja ja siirtovaihtoja: 5.Ta1 f2 6.Td2, 5.Td2 f2 6.Ta1, 5.Td3 f2 6.Tc1.” Näin PDB antaa ratkaisun, jonka jälkeen seuraa lainaus A. C. Whiten kirjasta: ”Whiten teoksessa *Les Mille et un Mate inverse* vuonna 1849 julkaisivat H. P. ja R. S. virheellisen tehtävän, jossa musta sotilas korottui yhdentekeväksi upseeriksi tekemättä heti mattia. [Tämä tehtävä] on parannettu muoto.” Lopuksi seuraa Erich Bartelin huomautus: ”Hyvin todennäköisesti

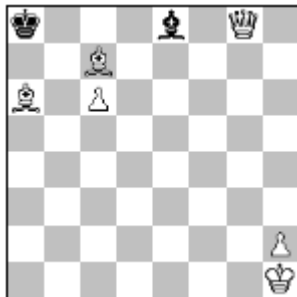
12) V. Wendt
(korj.) 191. *Deutsche
Schachblätter* 17.4.1910

i#8

13+5

13) Jesper Jespersen
7600. *Deutsches Wochen-
schach* 7.7.1907

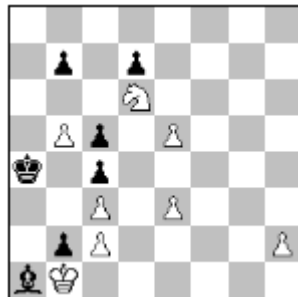

i#5

6(5)+2

b) -vsc6, i#11

14) Niels Høeg
Deutsche Schachblätter
1912

8#

8+7

ensimmäinen excelsiorin esittävä tehtävä jo muutamaa vuotta ennen Loydin kuuluisaa teemalle nimen antanutta tehtävää *London Era* -lehdessä 1861”. On helppo arvostella toista niekkaa, joka on jo valmiiksi asettautunut sylkykupiksi, mutta rohkenen olla eri mieltä Bartelin kanssa. Saksalaisniekkojen tehtävä on pahasti virheellinen: D- ja T-korotuksia seuraavat muunnelmät ovat selvästi ns. lyhytmuunnelmia, jotka poikkeavat liikaa pienkorotusten jälkeisestä pelistä, minkä lisäksi pienkorotusmuunnelmissa on ainakin mainitut duaalit ja siirtovaihdot. Kiinnostava ja omalla tavallaan ansiokas historiallinen kuriositeetti, mutta ei enempää.

Tehtävä 12 saavuttaa pienkorotukset moitteettomasti, ainakin jos siivoamme duaalin 4.Rf4,Rh4 pois. **1.f8R!** a5 2.Tc6 dxc6 3.Rg6 c5 4.Rh4 c4 5.Rb3+ cxb3 6.Rg2 bxa2 7.Re1 a1L/a1R 8.Rc3/Rc2+ Lxb2/Rxc2#.

Nyt 1900-luvulle tultuamme excelsior-ennätysten tahti tiivistyy, mutta tarkoitukseni on antaa tilaa tehtäville, jotka tässä kontekstissa tarjoavat jotain uutta, välillä ehkä kovin pientäkin. Tehtävä 13 taitaa olla tanskalaisuus ja niin ollen ensimmäinen pohjoismaalainen excelsior. Sen lisäksi sen b-muodosta löytyy ensimmäinen valkea L-korotus itsematissa: a) **1.Lb6!** Kb8 2.c7+ Ka8 3.Dd5+ Lc6 4.Lg1 Lb7 5.Dc6 Lxc6#,

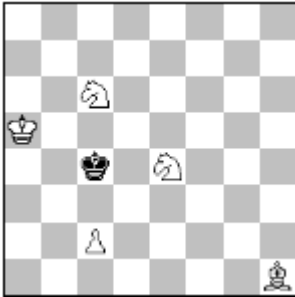
b) **1.Lb6!** Kb8 2.h4 Ka8 3.h5 Kb8 4.h6 Ka8 5.h7 Kb8 6.h8L Ka8 7.Lg1 Kb8 8.Le5+ Ka8 9.Dd5+ Lc6 10.Leh2 Lb7 11.Dc6 Lxc6#.

Toisen, vielä kuuluisamman tanskalaisen tehtävä 14 esittää monisiirtoisessa ensinnäkin viivästyneen excelsiorin kahteen muunnelmaan haarautuvin pelein. Excelsiorin viivästyneeseen syynä on se, että valkean pitää hävitä tempo, mikä ei sinänsä ole ihan tavatonta, mutta poikkeuksellista on valkean excelsior-sotilaan ja toisen pääosan esittäjän (mK:n) etäisyys toisistaan: **1.h3!** (1.h4? Ka5 2.h5 Kb6 3.h6 Kc7 4.h7 b6 5.e4 Kb8 6.h8D+ Ka7) Ka5 2.h4 Kb6 3.h5 Kc7 4.h6 Kb8 5.h7 Ka7 6.h8D Kb6/b6 7.Db8/Dh1 Ka5/Kb8 8.Da7/Db7#. Vaikuttava tehtävä, jota pikku duaali sivumuunnelmassa 4.- Kd8 5.h7 Ke7 6.h8D Ke6 7.Df6+,De8+ Kd5 8 e4# ei pilaa.

Tehtävät 16 ja 18 romanialaismestari julkaisutti ruotsalaislähteissä – siis sekä laatijan että ruotsalaispalstojen ensiesiintymisen tässä koosteessa. Tehtävässä 16 sotilas lähtee viivytellen matkaan, sillä korottunut vR ei tempoa enää pysty häviämään: **1.e3!** Kd1 2.e4 ... 6.e8R ... 8.Rc4 Kc1 9.Rb2 axb2#. Tehtävässä 18 on taas uuden uutukaista tässä yhteydessä: korottuvan s:n täyskierto ja paluu lähtöruutuun: **1.b4** Kh8 ... 5.b8L Kh8 6.Le5+ Kg8 7.Lb2 L[a]xb2#.

Tehtävän 15 laatijaduo oli harrastanut

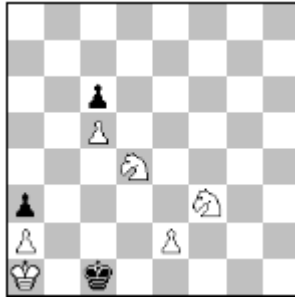
15) Joh. Kohtz &
Carl Kockelkorn
Deutsches Wochenschach
VIII/1918

10#

5+1

16) Wolfgang Pauly
Eskestuna Kuriren
24.1.1920

i#9

6+3

17) Gerson Berlinger &
Ulrich Auhagen
(Wolfgang Paulyn mukaan)
4918. *Deutsche Schach-*
zeitung 8/1985

i#9

2 ratkaisua

5+2

laadintayhteistyötä jo 1860-luvun alusta. He olivat nähneet vanhasaksalaisen koulukunnan loistossaan ja ottaneet siihen itsekin osaa mestariteoksillaan. He olivat nähneet uussaksalaisen koulun nousun, ja laatineet myös sen ihanteiden mukaisia tehtäviä. Tehtävä 15 ei ole oikein kumpaakaan, ja vaikka mallimatteja on vain kaksi, tekisi mieli nimittää sitä tšekkiläiseksi: **1.c3!** Kd~ 2.Rd4 K~ 3.Lf3 Kd5 4.Kb5 K~ 5.Kc5 6.Kd5 7.Ke5 Kd3 8.Kf4 Kc4 9.Lg4 10.Le6#; 1.- Kb3 2.Rd4+ Kb2 3.c4 4.c5 5.c6 6.c7 7.c8D Kgl 8.Dg4+ Kxh1 9.Dh3+ Kgl 10.Re2#. Kun musta yrittää paeta keskilaudan mattiverkosta, joutuu hän valkean excelsiormarssin uhriksi.

Tehtävä 17 on kiinnostava ja ehkä hyvä esimerkki muunnoksesta, jonka laatiminen on ollut täysin oikeutettua ja hyvin perusteltua. Vähentämällä tehtävästä kaksi sotilasta tehtävään on saatu miniatyrimuoto, toinen excelsior ja toinen korotus. Hiukan epäortodoksi vaatimus, ”kaksi ratkaisua”, on pieni hinta. Vanha ratkaisu: **1.e3!** Kd1 ... 6.e8R Kc1 7.Rd6 Kd1 8.Rc4 Kc1 9.Rb2 axb2#. Uusi ratkaisu: **1.e4!** Kd1 ... 5.e8T Kd1 6.Te2 Kc1 7.Rb5 Kd1 8.Rc3+ Kc1 9.Tb2 axb2#. Ja miksei muuten itsematti- ja mattitehtävissä saa olla useampia ratkaisuja, kuten apumateissa, kunhan tuo lisävaatimus on merkitty kuvion alle ja temaattisesti ratkaisut ovat kylliksi ”sukulaisia”?

Tehtävää 19 voi pitää jonkinmoisena tapauksena. Apumatteja oli laadittu puolensataa Loydin ja Barben ensiesitysten jälkeen, mutta vasta Bláthyn onnistui hyödyntää tämän ”uuden” tehtävälajin erityispiirteet. Siinähän on sallittua kaikki, mitä eivät shakin säännöt ja konventiot nimenomaisesti kiellä. Kun melkein kaikki on luvallista, kaksivärinen

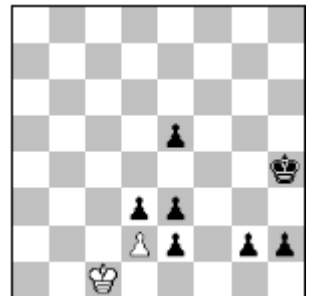
18) Wolfgang Pauly
Svenska Dagbladet 6.2.1921

i#7

7+5

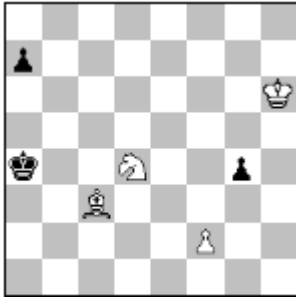
19) Ottó Titusz Bláthy
24. *Magyar Sakkvilág*
1.11.1922

a#7

2+7

20) Miroslav Havel
3287. *Zlatá Praha*
29.11.1923

9#

4+3

21) Karol Piltz
Tygodnik Ilustrowany 1922

7#

6+11

22) Norbert Kovács
L'Alfiere di Re 10/1923

a#5

5+6

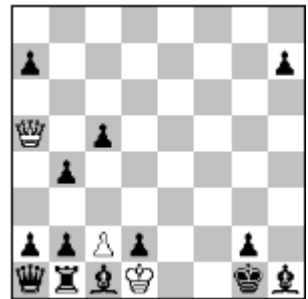
täyskorotus onnistuu näin vaivattomasti:
1.h1R dxe3 2.Rg3 e4 3.Rf5 exf5 4.e1L f6
5.g1T f7 6.Tg4 f8D 7.Lg3 Dh6#. Samantyyppistä matriisia on käytetty lähes 100 vuoden ajan eri korotussommitelmien luomiseen.

Tehtävä 20 on tunnetun böömiläiskoulukunnan edustajan kontribuutio käsittelemäämme teemaan. Mallimattejako? Ei suinkaan, vaan toista koulukunnan ihannetta, eli kameleonttitoistomatteja, mutta nyt pikku nyanssein: **1.Kh5!** Ka3 (1.- g3 2.fxg3 a6 3.g4 a5 4.g5 a4 5.g6 Ka2 6.g7 Ka3 7.g8T Ka2 8.Tg1 ~ 9.Ta1#) 2.Kxg4 a6 3.f4 a5 4.f5 Ka4 5.f6 Ka3 6.f7 Ka4 7.f8T Ka3 8.Tf1 ~ 9.Ta1#. Edellämäinittuja matteja ei aikaisemmin ollut esitetty kaksin T-korotuksin excelsiorin yhteydessä. Ai niin, onhan tämä tähänastisista mattitehtävistä pisin, jos se nyt on saavuttamisen arvoinen päämäärä.

Tehtävä 21 näyttää, että onnistuu se mustakin excelsior mattitehtävässä. Ensimmäinen puolalaislähde ja -laattija. **1.Ta1!** (2.Txa7#) a6 2.Tf1 a5 3.Ta1 a4 4.Tf1 a3 5.Ta1 a2 6.Tf1 a1 ~ 7.Txa1#.

Apumatissa 22 ei ehkä ole mitään järjestyttävää, onpahan vain toinen apumatti tällä teemalla ja ensimmäinen italialaislähde. Unkarilaislaattijoiden toistuva esiintyminen ei yllätä, he olivat ahkeria apumattilaattijoita.

23) Ottó Titusz Bláthy
Győr T 1924

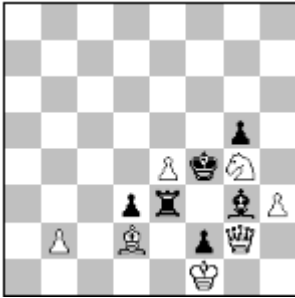
42#

3+13

Sotilaat a7, c7, g2 ja g3 estävät sivuratkaisuja.
1.a1R d4 2.Rxc2 d5 3.Rd4 d6 4.Re6 dxe7 5.Rf8 exf8D#.

Tuttu unkarilaisvelho taas tehtävällä 23 ei nyt esitä apumattia, vaan jotakin aivan muuta, josta hänet paremmin tunnettiin, eli pitkistä mattitehtävästä, jossa valkean tempokolmiomanööverin toistuu: **1.Dc7!** K~ 2.Df4+ Kg1 3.Df6 Kh2 4.Dh4+ Kf1 5.Df4 a6 6.Df6 Kh2 7.Dh4+ Kg1 8.Df4 a5 11.- a4.- 14.- a3 17....h6 20...h5 23.- h4 26.- c4 27.Dxc4+ Kf2 28.Df4+ Kg1 29.Dxb4 30.Df4+ 31.Df6 32.Dxh4 Kg1 33.c4 34.Df6+ 35.c5 36.Dh4+ 37.c6 39.c7 40.Df2 Kh3 41.c8D+ Kh2 42.Dh8#.

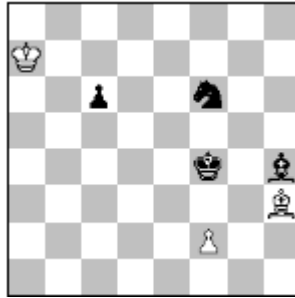
24) J. Hajszyryk
S110. *Deutsche Schach-
zeitung* 5/1925

i#9

7+6

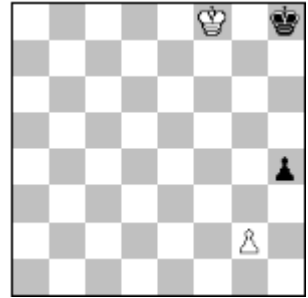
25) Evert Jan van den Berg
4549. *Tijdschrift van den
NSB* 2/1926, palk. e.a.

a#5

3+4

26) Johann Josef Breuer
725/726 *Hamburgischer
Correspondent* 12/1926

a#5

b) msh4→f3

2+2

Tehtävässä 24 on viivästynyt excelsior poikkeuksellisesti motivoituna. Tempohäviö, kyllä, eli mL:ä on odotettava g-linjalle saapuvaksi tukemaan sf2:ta juuri oikeaan aikaan: **1.b3!** Lh~ 2.b4 Lg3 3.b5 Lh~ 4.b6 Lg1 5.b7 Lh~ 6.b8R Lg~ 7.Rc6 Lh~ 8.Rd4 Lg~ 9.Re2+ dxe2#.

Apumatin 25 ydinideaksi on ilmeisesti tarkoitettu ovelaa R-korotusta, joka L:n tukintasiirron myötä johtaa ihannemattiin – ensimmäiseen sitten Hendelin 5:n: **1.Ke5** f4+ 2. Kd6 f5 3.Re8 f6 4.Kc7 f7 5.Ld8 fxe8R#. Tässä tehtävässä huomio kiinnittyy myös sen saamaan palkintoon lähdelehdessä. Tehtävien harvat palkintosijat johtunevat laadintakilpailujen vähydestä, tuskin niinkään excelsior-tehtävien vaatimattomasta tasosta.

Uutta ilmaa siipiensä alle saanut apumatti antoi tilaisuuden esittää myös excelsior-teemaa varsin minimalistisessa asussa kuten tehtävä 26 osoittaa: a) 1.h3 g4 2.h2 g5 3.h1T g6 4.Th6 g7+ 5.Kh7 g8D# b) 1.f2 g3 2.f1L g4 3.Lc4 g5 4.Lg8 g6 5.Lh7 g7#. Tehtävässä on t1D-korotukset ja tavallinen ja vajaa excelsior. Täytyy varottaa sen verran, että jälkimmäinen ei ole mikään virallinen eikä ehkä suosittelavakaan termi. Tämä tehtävä lienee muuten varhaisimpia kaksosapumatteja 1900-luvulla.

Apumattit alkoivat saavuttaa suosiota, ei

27) Bernhard Hegermann
4837. *Tijdschrift van den
NSB* 8/1927

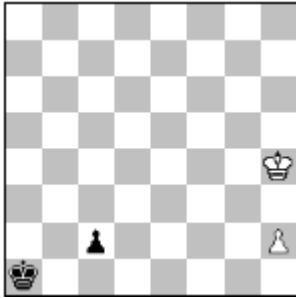
a#9

2+8

vain yleisesti, vaan myös excelsior-teeman yhteydessä. Tehtävän 27 laatija, jonka apumatin pituusennätys on pitänyt vuosikymmeniä pintansa, ”osasi” laatia lyhyempiäkin tehtäviä: **1.Re7** Kg4 2.Rd5 Kh5 3.Rc3 dxc3 4.b2 Kh6 5.Ld5 c4 6.Kd6 cxd5 7.Ke7 dxe6 8.Kf8 e7+ 9.Kg8 e8D#.

Onko tehtävään 28 lisätty msc2 vain houkuttamaan ratkaisijaa etsimään sille sopivaa korotushommaa? Ratkaisuhan menee ihan toisin: 1.Kb2 Kg4 2.Kc3 h4 3.Kd4 h5 4.Ke5 h6 5.Kf6 h7 6.Kg7 Kf5 7.Kh6 h8D#. Ei sentään: msc2 estää sivuratkaisutyypin 1.-Kg3 6.-h8D 7.Kg1 Da1#. Olisi ihannematti ilman msc2:ta...

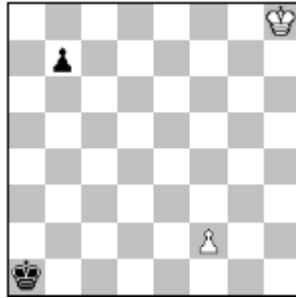
28) Jan Hartong
4833. *Tijdschrift van den*
NSB 8/1927

a#7

2+2

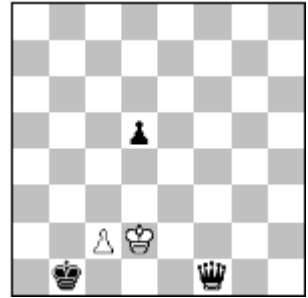
29) Lajos von Sász
Új Nemzedék 1927

a#6*

2+2

30) Julio Sunyer
3992. *Deutsche Schachblät-*
ter 1.1.1927

i#8

pisinsiirtoinen

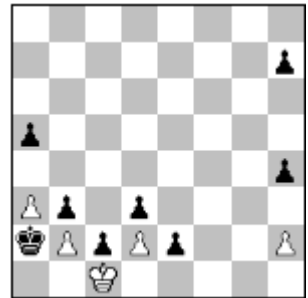
2+3

Tehtävässä 29 on saavutettu vaihdelma yksinkertaisimmalla mahdollisella tavalla, eli vaihtamalla aloittajaa: *1.- f4 2.b5 f5 3.b4 f6 4.b3 f7 5.b2 f8D 6.b1T Da3#, 1.b6 f4 2.b5 f5 3.b4 f6 4.b3 f7 5.b2 f8D 6.b1T Da3#.

Tehtävä 30 on eräänlainen virstanpylväs excelsior-tehtävien joukossa. Vielä viime vuosisadan alkupuolella sekä apu- että itsematteja pidettiin vielä ”satushakkina” (englanninkielinen termi 'fairy chess' lanseerattiin ensi kerran v. 1914), eli jonkin verran oikeita shakkitehtäviä alempiarvoisina tehtävälajeina. Nytemmin tästä erottelusta on luovuttu, mutta itse termi on edelleen käytössä tarkoittaen nykyään tehtäviä, joissa on jokin lisäehto, kuten vaikkapa tehtävän 31 ”pisinsiirtoinen”, joka tarkoittaa sitä, että mustan on aina siirtovuorollaan tehtävä geometrisesti pisin siirtonsa, tai tehtävässä voi olla satunappuloita tai poikkeuksellinen lauta jne.: 1.c4! Df8 2.cxd5 Da3 3.d6 Dh3 4.Ke2 Dc8 5.d7 Dc1 6.d8T Dh6 7.Td2 Da6+ 8.Kd1 Df1#. MD piirtää siirroillaan kahdeksankulmion. Huvittava yksityiskohta on, että valkean excelsior-sotilas kuin huomaamatta edetessään ohjaa daamia, joka lopulta päätyy lähtöruudulle!

Tehtävissä 31 ja 33 laatija uhraa korottuneen mustan upseerin valkean korottuneelle upseerille, ja tehtävä 32 on puhdasta asymmetriaa, jossa mustan lähtien uhrausruudun määrää liika tila D-puolella. Tehtävän 33 materiaaliyhdistelmää olen jossain lähteessä nähnyt nimitettävän ”minimaxiksi”. Ratkaisut: 31: 1.e1L a4 2.Lg3 hxg3 3.h3 g4 4.h2 g5 5.h1R g6 6.Rf2 gxh7 7.Rd1 h8D 8.Rxb2 Dxb2#, 32: 1.Lg3 fxg3 2.Ke6 g4 3.Ke5 g5 4.Kf4 g6 5.Kg3 g7 6.Kh2 g8D 7.Kh1 Dxg1#; ja 33: 1.g1R h3 2.Rf3 h4 3.Rg5 hxg5 4.h4 g6 5.h3 g7

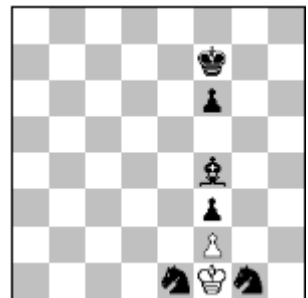
31) Julius Neukomm
885. *Hamburgischer Corre-*
spondent 26.2.1928

a#8

5+8

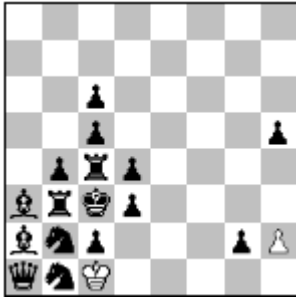
32) Norbert Kovács
The Chess Amateur 5/1928

a#7

2+6

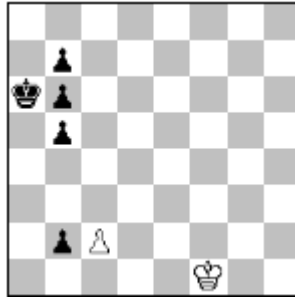
33) Julius R. Neukomm
(D. Elekesin mukaan)
Die Schwalbe 1929

a#8

2+16

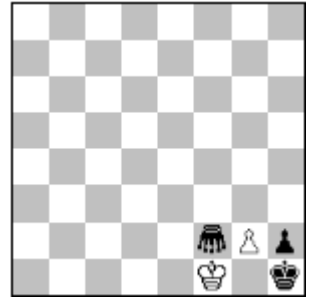
34) Lajos von Szász
441v. *De Standaard*
27.1.1929

a#5

2+5

35) Valerian Onițiu
563. *Die Schwalbe* 17.5.1929

6#

2+3

6.h2 g8R 7.h1L Rf6 8.Le4 Rxe4#.

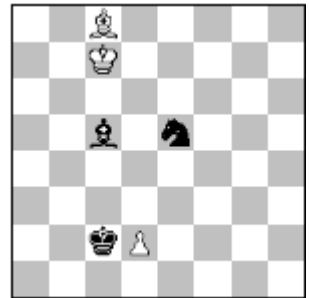
Unkarilaislaattijan **34** on taas konstai-lematon excelsior, jossa tällä kertaa musta uhraa korottuneen ratsun valkealle excelsior-sotilaalle: **1.b1R c4 2.Rc3 c5 3.Rd5 c6 4.Rc7 cxb7 5.Ra8 bxa8D#**. Lähdetiedoissa oleva ”v.” tarkoittaa, että alkuperäislähteessä tehtävä oli virheellisessä muodossa (vKf8) ja sivuratkaisullinen, joten kuvioitu muoto on korjaus, joko laatijan itsensä ta jonkun muun tekemä.

Myös tehtävä **35** on merkittävä samoista syistä kuin 30:kin. Järjestyksessään toinen satutehtävä-excelsior, jonka tekee satutehtäväksi tietysti alkuaseman heinäsiirkka (H) ja tehtävän loppu:

1.g3! Hh4 2.g4 Hf4 3.g5 Hh6 4.g6 Hf6 5.g7 Hh8 6.gxh8H#. Korotus heinäsiirkaksi on nyt sallittu, koska tehtävän alkuasemassa oli heinäsiirkka, eikä asiaan vaikuta se, että se oli musta.

Ehkä on soveliaista, että tämä katsaus 1920-luvun excelsior-tehtäviin päättyy sinne, mistä koko tarina alkoikin, eli Pohjois-Amerikan Yhdysvaltoihin. Shinkmanin ura oli ollut jo pitkä ja loistokas, ja tehtävä **36** kaksin uhrauksin päättyy sievään mallimattiin: **1.Lf8 d4 2.Kd3 dxe5 3.Ke4 e6 4.Kf5 e7+ 5.Kg6 exf8D 6.Kh7 Lf5#**. Shinkman oli muuten laatinut ensimmäiset palkitut (!) apumattinsa jo 60 vuotta aikaisemmin.

36) William Shinkman
640. *The Golden Argosy*
1929

a#6

3+3

Toimituksen huomautuksia

Tehtävään 11 (P&S). Vuosiluvun huomioiden on saavutus sekin, että mustan pienkorotussiirottojen (6.-R/L/T) jälkeen muunnellat ovat dualittomat; kenties juuri tähän laatijat pohjimmitaan pyrkivät.

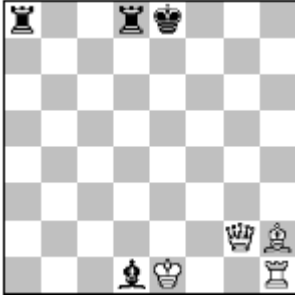
Tehtävään 14 (NH). ”Vaikuttava tehtävä, jota pikku duaali sivumuunnelmassa 4.- Kd8 5.h7 Ke7 6.h8D Ke6 7.Df6+,De8+ Kd5 8.e4# ei pilaa.” Tässä muunnelmassa on duaaleja hieman enemmänkin. 6. siirrosta valkea voi korottaa myös tornin (6.h8T Ke6 7.Te8+ Kd5 8 e4#), ja D-korotusmuunnelmassa 6.h8D Ke6 käy myös 7.e4 ~ 8.Df6,De8#.

Tehtävään 15 (K&K). Tietokonetarkas-

MENESTYNEITÄ SUOMALAISTEHTÄVIÄ 21

1) Jorma Pitkänen

1. kum *Best Problems* 2018

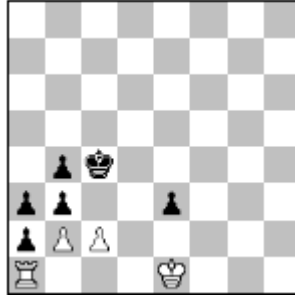

ai#4

4+4

2) Jorma Pitkänen

main. *Best Problems* 2018

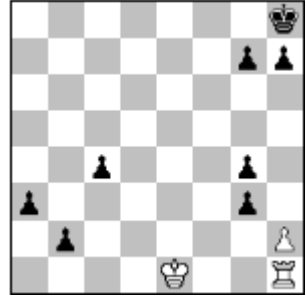

ai#5

4+6

3) Jorma Pitkänen

main. *Best Problems* 2018

ai#5

3+8

1) Jorma Pitkänen

1.0-0 La4 2.Kh1 Td1
3.Tg1 0-0-0 4.Dc6+ Lxc6#

”Short white castling,
long black castling, in aristocratic Meredith position.”

Tuomari: Antonio Garofalo, *Best Problems* 96, lokakuu 2020

2) Jorma Pitkänen

1.0-0-0 bxc2 2.b3+ Kxb3
3.Td4 a1R 4.Txb4+ Ka2
5.Tb2+ axb2#

”All the pieces participate
in the mate, even if it is not an
ideal mate.”

Tuomari: Antonio Garofalo, *Best Problems* 96, lokakuu 2020

3) Jorma Pitkänen

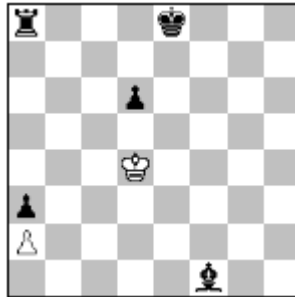
1.0-0 b1D 2.Kh1 Da2
3.Tf3 gxf2 4.Txa3 g3 5.Ta8+
Dxa8#

”It seemed to me a rather
original solution.”

Tuomari: Antonio Garofalo, *Best Problems* 96, lokakuu 2020

4) Jorma Pitkänen

main. *Best Problems* 2018

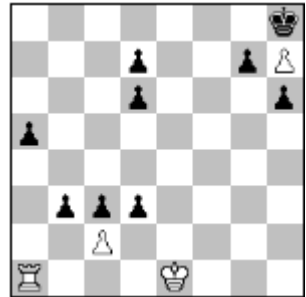

ai#7,5

2+5

5) Jorma Pitkänen

main. *Best Problems* 2018

ai#6

4+9

4) Jorma Pitkänen

1.- 0-0-0 2.Kd5 Lc4+ 3.Kc6 Lb3 4.axb3 a2 5.b4 a1D 6.b5
Da7 7.b6 Db8 8.b7+ Dxb7#

”A very long hs; the final position seems almost crazy to
Black, however ... ”

Tuomari: Antonio Garofalo, *Best Problems* 96, lokakuu 2020

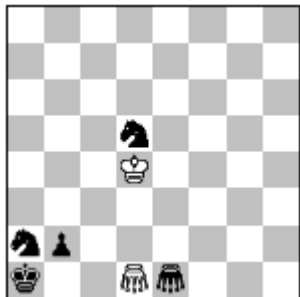
5) Jorma Pitkänen

1.0-0-0 dxc2 2.Txd6 a4 3.Txh6 a3 4.Tg6 a2 5.Txg7 a1R
6.Txd7 b2#

”The rook captures 4 pawns, forcing Black to zugzwang.”
Tuomari: Antonio Garofalo, *Best Problems* 96, lokakuu 2020

6) Antti Parkkinen & Henry Tanner

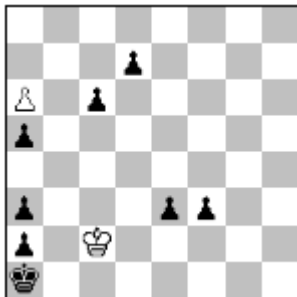
3. kum. *The Problemist* 2017

a#4 2 ratkaisua 2+5
heinäsirkat (H) d1,e1

7) Jorma Pitkänen

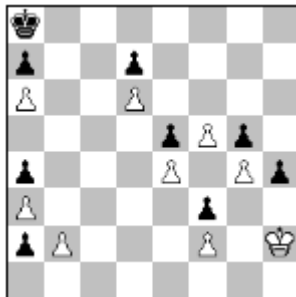
3–5. kum. *Springaren* 2017

11# 2+8

8) Jorma Pitkänen

3–5. kum. *Springaren* 2017

11# 9+9

6) Antti Parkkinen & Henry Tanner

1.Hc1 Kd3 2.b1T Kc2 3.Tb4 Hd6 4.Rdc3 Ha3#

1.Rac3 Hf1 2.Hb4 Kc4 3.Rd1 Kb3 4.b1H Hc1#

”A pleasant white minimal, in which it is not easy to find solutions ending with model mates and blocking of black pieces. But unfortunately there is not full identity here.

The solution with the promotion to a black rook and 3 self-blocks is better than the other phase, in which there are only 2 self-blocks and a G promotion.”

Tuomari: Petko Petkov, *The Problemist*, syyskuu 2020

7) Jorma Pitkänen

1.a7! e2 2.a8D e1R+ 3.Kd2 f2 4.Dh8+ Kb1 5.Db8+ Ka1 6.Db3 Rf3+ 7.Dxf3 f1D 8.Dxf1+ Kb2 9.Dc1+ Kb3 10.Dc3+ Ka4 11.Dc4#

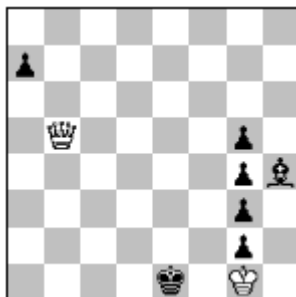
Tuomari: Jacques Rotenberg, *Springaren* 155, syyskuu 2020

8) Jorma Pitkänen

1.f6! (2.f7 ~ 3.f8D#) a1=D 2.f7 Dxb2 3.f8D+ Db8 4.Df7 (5.Dd5+ Db7 6.Dxb7#)

9) Jorma Pitkänen

3–5. kum. *Springaren* 2017

14# 2+7

Dc8 5.Dd5+ Kb8 6.Db5+ Ka8 7.Kh3 Dxa6 8.Dxa6 (9.Dc8#) Kb8 9.Kh2 ~ 10.Kh3 Ka8 11.Dc8#

Tuomari: Jacques Rotenberg, *Springaren* 155, syyskuu 2020

9) Jorma Pitkänen

1.Dd3! a6 2.Dxa6 Kd2 3.Da3 Kc2 4.De3 Kd1 5.Dd3+ Ke1 6.Dd4 Ke2 7.Dc3 Kd1 8.Db2 Ke1 9.Dxg2 Kd1 10.Kf1 Kc1 11.Ke1 Kb1 12.Kd1 Ka1 13.Kc2 Ka2 14.Da8#

Tuomari: Jacques Rotenberg, *Springaren* 155, syyskuu 2020

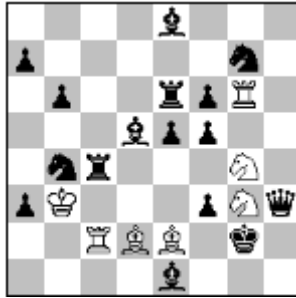
10) Per Olin

1. palk. *Springaren*
talvikilpailu 2019–20

A

7+16

B

7+16

A → B 22,5

11) Teppo Mänttä

2. palk. *Springaren*
talvikilpailu 2019–20

A: s#9 Köko kirke 6+12

B: s#9 Köko linjakirke

Berolina-s a2,b6,f6,g2
ruusu d7

tasahyppääjä (engl.) d2

10) Per Olin

1.Kc2 Kg2 2.Lg6 Th8 3.Lh6 Dh7 4.Lg5
Dh3 5.Lh5 Lh6 6.Tg6 Rg7 7.Lg4 Te8 8.Lh4
Te6 9.Lg3 Le8 10.Rd2 Ta4 11.Kb3 Tc4
12.Rc2 Rb4 13.Rd4 d5 14.Re2 d4 15.Rf1
d3 16.Lf2 d2+ 17.Reg3 d1L+ 18.Tc2 Lf3
19.Rh2 Ld5 20.Le2 f3 21.Rg4 Ld2 22.Le3
Le1 23.Ld2

”A brilliant example of the theme. We have here several thematic moves with bishops and knights. Also the play itself is beautiful. My only concern here is that this problem hasn’t got any predecessors. This problem can’t be anything else but the first prize problem. The total number of theme moves is 12 !!”

Tuomari: Kenneth Solja, *Springaren* 155, syyskuu 2020.

11) Teppo Mänttä

A) Try: 1.BPf3? 2.BPg4 3.BPx f7
4.BPg8D 5.Dxg7(Sb8)?? 6.Db2 7.BPx b7
8.BPc8E 9.Db1# Try fails because the move
5.Dxg7(Sb8)?? is illegal in Köko. (There is

no other piece next to WQ when it captures g7 KS.)

Solution: 1.BPb3 2.BPa4! 3.BPx b7
4.BPa8D 5.Dxa7(Sb8) 6.Df2! 7.BPx f7
8.BPe8E 9.De1# (9.Df1+? Eh6!)

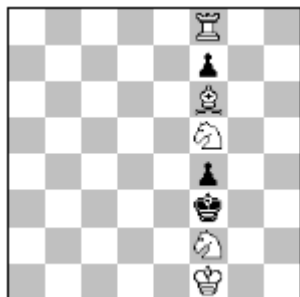
B) Try: 1.BPb3? 2.BPa4 3.BPx b7
4.BPa8D 5.Dxa7(Sa8) 6.Df2 7.BPx f7
8.BPe8E 9.De1+? Kxe1! or 9.Df1+? Eh6!

Solution: 1.BPf3 2.BPg4! 3.BPx f7
4.BPg8D 5.Dxg7(Sg8) 6.Db2! 7.BPx b7 8.BP-
c8E 9.Db1# (9.Dc1+? Kxe1!)

Please note that in File-Circe the captured knight is reborn in a8 (try) and in g8 (solution)

”This is also a great problem although the rear piece of the battery doesn’t move at all. It is not a bad thing. Here we have during the tries and the solutions three different front pieces, namely in initial position the berolina pawns b6 and f6, then berolina pawns in a4 and g4, and last two queens in b2 and f2.”

Tuomari: Kenneth Solja, *Springaren* 155, syyskuu 2020.

12) Jorma Pitkänen2. main. *Phénix* 2014

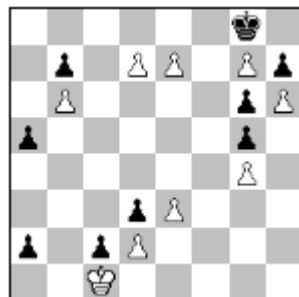
i#8

5+3

13) Jorma Pitkänen2. main. *Phénix* 2019

i#5

9+2

14) Jorma Pitkänen3. main. *feenschach* 2017

i#9

9+9

12) Jorma Pitkänen

1.Le5! f6 2.Tg8 fxe5 3.Ke1 e4 4.Rd1 e3
5.Rc3 e2 6.Rh4+ Ke3 7.Td8 f3 8.Rg6 f2#

”Un joli problème acrostiche économique dans une position Gravure, sans Pion blanc.”

Tuomari: Živko Janevski, *Phénix* 306–307, huhti-toukokuu 2020.

13) Jorma Pitkänen

1.Ld2! (-)

1.- dxc6 2.Tc4 c5 3.Te4 c4 4.Te1 c3 5.Lc1
c2#

1.- dxe6 2.f6 e5 3.Ld5 e4 4.f4 e3 5.Lel
e2#

”Fausse symétrie réussie autour de la colonne d dans une position légère.”

Tuomari: Yves Tallec, *Phénix* 306–307, huhti-toukokuu 2020.

14) Jorma Pitkänen

1.e8T+! Kf7 2.g8L+ Kf6 3.Lxa2 a4 4.d8R
a3 5.Rc6 bxc6 6.b7 c5 7.b8D c4 8.Db7 c3
9.Db2 axb2, cxb2#

Weisse Allumwandlung - aus meiner Sicht ist dieses das beste von drei eingereichten Problemen des Autors mit ähnlichem Grundschema.

Tuomari: Frank Reinhold, *feenschach* heinä-elokuu 2019.

Koonnut Neal Turner

VIRHEILMOITUS

Unto Heinosen johtopelitehtävän (*TN* 3/2020, sivu 111) on Michel Caillard käyryttänyt saaturetrojen tarkastusohjelmalla ”Jacobi” seuraavasti: ... 9.e5 a6 10.Lb5+ axb5 11.c4 dxc4 12.0-0 Dd2 13.Te1 Kd7 14.e6+ Kd6 15.Te3 Lg6 16.Td3+ cxd3 17.exf7 Ta3 18.f8D Ra6 19.Df4+ e5 20.c8L Re7 21.Le6 Rc8 22.Dfa4 bxa4 23.Lb3 b5.

Lehtilaukset vuodelle 2021

ST välittää edelleen jäsentensä ulkomaisten tehtävälehtien tilauksia.

Tilaukset on ilmoitettava taloudenhoitajalle vuoden loppuun mennessä mieluiten sähköpostilla.

Tilauhintoihin lisätään pankin kulut ja mahdolliset postikulut laskutuksesta. Tilaa-jilta peritään maksut, kun kaikki lehdet on maksettu kustantajille.

Lehdet ja tilauhinnat v. 2020:

Die Schwalbe 35 €

feenschach 40 €

Probleemblad 35 €

Problemskak 32 €

StrateGems 44 €

Springaren 35 €, pdf-muodossa 5 €

The Problemist 25 £, pdf-muodossa 5 €

Online-ratkaisukilpailu 5.12.2020

Tehtäväniekka 2/2020 kertoi sivulla 73 tämän vuoden toukokuussa järjestetystä ratkaisukilpailusta, johon osallistui 67 ratkaisijaa. Joulukuun 5. päivänä pidettiin vastaava kilpailu, jonka perusrakenne oli sama: kahdeksan tehtävää, jokainen ratkaisija saa tehtävät ja lähettää ratkaisunsa sähköpostilla. Ratkaisut tulee lähettää viimeistään kahden tunnin ratkaisusession päätyttyä. Tälläkin kerralla kiitos järjestelyistä kuuluu kokeneille ratkaisukilpailujen vetäjille, sak-

salaiselle Axel Steinbrinkille ja belgialaiselle Luc Palmansille.

Ratkaisijoita oli nyt 66, suomalaisia ei yhtään. Vaikean kilpailun voiton vei sveitsiläinen ratkaisemisen SM ja ex-MM Roland Baier tuloksella 36,75/40. Joulunpyhien ratoksi lukija voi löytää tästä yhden tai toisenkin visaisen pähkinän!

Tehtävätiedot ja ratkaisut. Tehtävän täysin oikea ratkaisu = 5 pistettä.

2) Aleksandr Pankratjev & Josip Varga

1) Ladislav Vetešník
3. palk. *Svetozor* 1891

1. palk. *Šahovski Glasnik*
1991

3) Josif Kriheli
1. palk. *Problemlblad* 1970

3#

10+7

4#

11+10

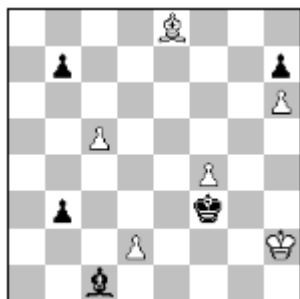
8#

7+10

4) Ivan Hvaltšev
maininta *Šahmatnaja*
Moskva 1959

5) Michal Dragoun
4. palk. Horst Böttger & Reinhardt Fiebig 70 JT
2007–2008

6) Milomir Babić
2. kum. *Šachové umení* 2007

tasapeli (=)

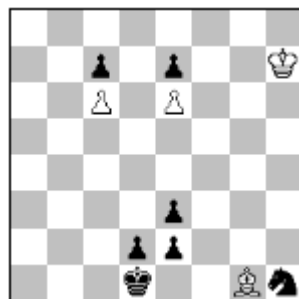
6+5

a#3

2.1...

5+12

a#5

2.1...

4+7

7) Ivan Brjuhanov
3. palk. Sakkélet 1994

i#3

10+13

8) Mihailo Stojnić
2. kum. YU-2001

i#4

13+14

Ratkaisut:

- 1) 1.Rc3! (2.Tf6) 1,0
1.- Kd6 2.Dd1+ 1,0
1.- Kxf4 2.Dh2+ 1,0
1.- Rb5 2.Td4 1,0
1.- f5 2.Dh2 1,0
- 2) 1.e3! (2.Tc5#) 2,0
1.- Txe3 2.f4 Dxf4
3.Rxe3+ 1,25, 2.- Lxf4
3.Rxe5+ 1,25
1.- Lxe3 2.Lb3+ Tbx3
3.Rxe3+ 1,25, 2.- Taxb3
3.Rb6+ 1,25
- 3) 1.Lg6 Tb5 2.Ld3 Tb7
3.Ld4 f1R 4.Lg6 Tb5
5.Le4 Tb7 6.Le5 dxe5
7.Lg6 @, 6.- Tg7 7.Rf7+/
Lf4+ @
@ = 4,0 / 5,0
- 4) 1.c6 (1,0) 1.- Lxd2
2.Lh5+ (1,0) 2.- Kf2
3.cxb7 Lxf4+ 4.Kh1 (1,0)
4.- b2 5.b8D Lxb8 6.Ld1
(1,0) 6.- b1L 7.Lc2 La2
8.Lb3 (1,0) 8.- Lb1 9.Lc2
Lxc2 patti
- 5) 1.Rbc3 Rxc6 2.Re3 Tf5
3.Kf3 Re5# 2,5
1.Tcc3 Rxb5 2.Rxf4

- 6) 1.e1T Lh2 2.Tf1 Ld6
3.exd6 e7 4.Ke1 e8D
5.d1T Dxe3# 2,5
1.Ke1 Lxe3 2.d1D Lb6
3.cxb6 c7 4.Dd4 c8D
5.Df2 Dcl# 2,5
- 7) 1.Rcd6! (2.Dc6+ Ke6
3.Rb5+) 1,25
1.- Lxa4 2.Rf6+ Kxd6
3.e8R+ 1,25
1.- Tgx5 2.Td4+ Kxd4
3.Dc4+ 1,25
1.- Re6 2.Da8+ Kc5
3.Lb6+ 1,25
- 8) 1.cxd4! (2.De5+ Kxg6
3.Dh5+) 2,0
1.-Rd2 2.Tg5+ Lxg5
3.Rg3+ fxg3 4.De4+
1,25
1.-Rc3 2.Lxc8+ Txc8
3.Rd6+ cxd6 4.De4+
1,25
1.-Lxf6 2.Txf6+ Kg4
3.Dg8+ Kxh3 4.Th6+
1,25
1.-Lg5 2.Rd6+ cxd6/
Rxd6 3.Txg5+ Kxg5
4.Dh5+ 1,25

Hyvää joulua ja onnellista vuotta 2021

Tehtävällat ovat toistaiseksi tauolla, mutta nyt on kotioloissa hyvä tilaisuus laadintaan, ratkaisemiseen ja tehtävälehtien ja -kirjojen lukemiseen.

Toivotamme lukijoille turvallista ja antoisaa alkavaa vuotta!

Lopputehtävien uusia tuulia Arenalla Ristojan tapaan

Suomen shakkihistoriallinen seura ry. järjestää Shakkiareenalla säännöllisesti tapahtumia vaihtuvien aihein. Perusrytmi on joka toinen tiistai, jos vain korona tai muut hidasteet saadaan haltuun.

Tiistaina 20.10.2020 aihe oli ”lopputehtävien uusia tuulia” ja näitä esitteli Thomas Ristoja. Antoisa esitys löytyy videotallenteena Youtubesta, mutta tästä silti lyhyt kuvaus.

Thomas perusteli aluksi lopputehtävien ratkaisemisen hyötyä pelaajan kannalta, miten kaikki pelishakkivalmentajat suosittelevat ratkaisemista mm. yllättävien mahdollisuuksien havaitsemiseksi ja analyysitaidon kohentamiseksi. Kaikkia esitettyjä tehtäviä ratkottiin yhdessä Thomasin antaessa tarvittaessa askelmerkkejä. Esillä oli useita viime aikoina kilpailumenestyksiä saavuttaneita tehtäviä, ensimmäinen kahden israelilaisen taiturin yhteistehtävä:

Amatzia Avni & Yochanan Afek
1. palkinto FRME 2. TT 2020

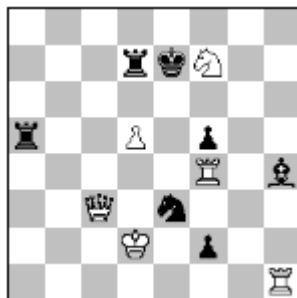
Voitto 7+4

1.Lg4+! Kxg4 (1.- Kxh4 2.Tc8 Rxa7 3.Tc4+) 2.Rg6! (2.Tg8? Dxg8 3.Rxh6+ Kxh4 4.Rxg8 Rxa7=) 2.- Rxa7 (2.- Kf5 3.Tf8 Dxg6 4.Rg5+ Kg4 5.a8D+, tai 2.- Kh5 3.Rfe5 ideana

Tf8-f5+ 3.-Rd4 4.Kh3 Re6 5.Kg3 Dc7 6.Tf8 Dc3+ 7.Rf3 Dc7+ 8.Rf4 Rxf4 9.a8D Re6 10.Kh3+, tai 2.- Dg7 3.Rfe5+ Kf5 4.Tf8+ Dxf8 5.Rxf8+) 3.Txa7 (3.Th8? Dxh8/Dg7=) 3.- Kh5 4.Kh3 (4.Rf4+ Kxh4=) 4.- Kxg6 5.Re5+ Kh5 6.Rg6!! Kxg6 (6.- Dxg6 7.Ta5+; 6.- Dxa7 7.Rf4#) 7.h5+ Kh5 8.Txh7 voittaen. Ruudun g6 tehokäyttöä!

Tehtävä, joka Thomasin sanoin oli ”sir-kushuvia”, oli tosiaan erilainen ja herätti keskustelua:

Darko Hlebec
1. p. FIDE World Cup 2020

voitto, mustan siirto 6+7

1.- f1R+! 2.Thxf1 Rxf1+ 3.Ke2 Taxd5 4.Re5! (4.Txh4? Rg3+ 5.Dxg3 Td2=) 4.- Rg3+ 5.Kf3 Lf6 6.Db4+ (6.Da3+? T7d6 7.Da7+ Ke6=) 6.- T7d6 7.Db7+ (7.Rc4? Lc3 8.Da3 Td3 9.Kg2 Le5!) 7.- Ke6 8.Dc8+ Ke5 (8.-Ke7 9.Rc6+) 9.Df5+! Rxf5 10.Te4#.

Parin tunnin aikana esiteltäisiin tehtäviin mahtuivat myös näytteet sellaisilta alan mestareilta kuin Oleg Pervakov ja Steffen Slumstrup Nielsen. Kiitos Thomasille hienosta esitelmästä!

ENSIPAINOKSET – ORIGINALS

Tällä palstalla julkaistavat ensipainokset ottavat osaa lehden vuosikilpailuihin. Laatioita pyydetään lähettämään tehtäviään osastojen toimittajille: mattitehtävät Kari Valtoselle, lopputehtävät Joose Norrille, apumattit Harry Fougiaxisille, ja itsematit sekä satushakki- ja retrotehtävät Johan Beijelle. Tehtäviin liittyvät kommentit Janne Syväniemelle (janne.syvaniemi@kolumbus.fi).

Suurissa mateissa (n#) ja itsemateissa (i#n) kuvion alla oleva **h** tarkoittaa temaattista houkutusta, **e** esipeliä (= jos musta olisi siirtovuorossa). Apumateissa vaihdelma ilmaistaan asteriskilla, esim. a#2*.

Originals published in this section are eligible for the informal tournaments of the magazine. Composers are requested to send their original compositions to the editors: direct mates to Kari Valtonen; studies to Joose Norri; helpmates to Harry Fougiaxis, and selfmates, fairies and retros to Johan Beije. All comments related to the problems should be sent to Janne Syväniemi (janne.syvaniemi@kolumbus.fi).

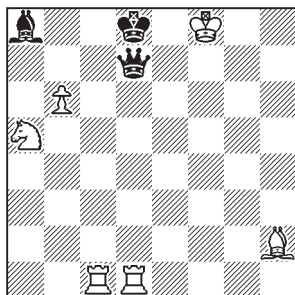
*In direct mates (n#) and selfmates (i#n) **h** under the diagram means a thematic try, while **e** means setplay. In helpmates setplay is indicated by an asterisk, e.g. a#2* (=help-mate in two with setplay).*

Piece abbreviations are: K = King, D = Queen, T = Rook, L = Bishop, R = Knight.

MATTITEHTÄVÄT – DIRECT MATES

Kari Valtonen, Simolankatu 4 C 78, FI-33270 Tampere, Finland (karivaltonen83@gmail.com)
 Tuomarit – Judges: 2# 2020–2021: **Marjan Kovačević**, 3# 2020–2021: **Janne Syväniemi**,
 n# 2020–2021: **Jorma Paavilainen**

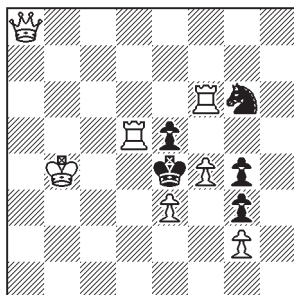
5027. Kari Valtonen
Tampere

2#

6+3

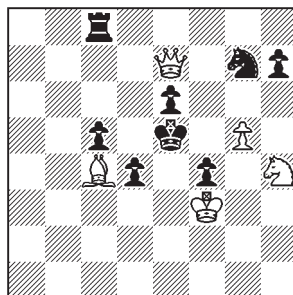
5028. Ismo Tompuri
Hamina

2#

7+5

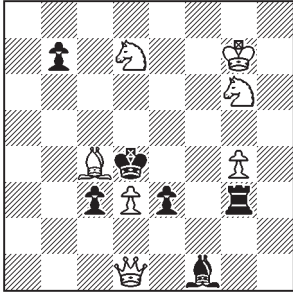
5029. Ismo Tompuri
Hamina

2#

5+8

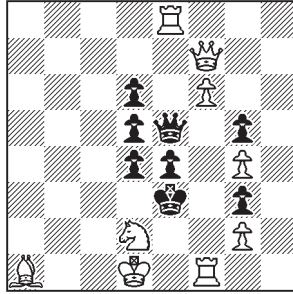
5030. Ismo Tompuri
Hamina

2#

7+6

5031. Ismo Tompuri
Hamina

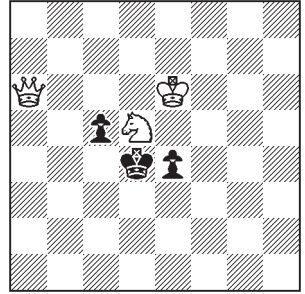

2#

9+8

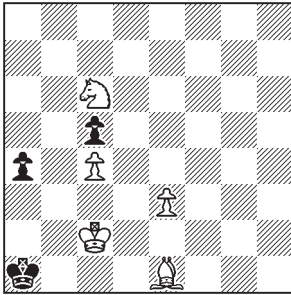
5032. Paavo Tikka
Helsinki

B. G. Lawsin, 1888, ja A. Galitskin 1890 ja 1893 mukaan

3# b) a:n 1. siirron jälkeen 3+3

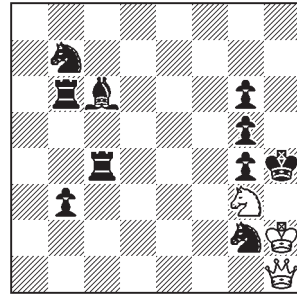
5033. Ismo Tompuri
Hamina

4#

5+3

5034. Jorma Pitkänen
Lahti

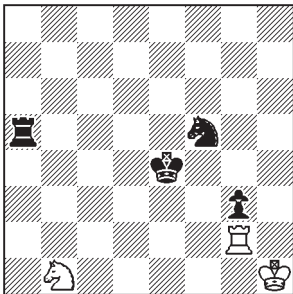
9#

3+10

LOPPUTEHTÄVÄT – STUDIES

Joose Norri (tnchessendgamestudies@gmail.com) Tuomari– Judge: 2020-21: **Amatzia Avni**

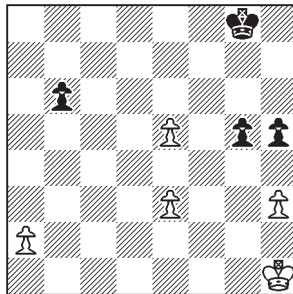
5035. Peter S. Krug & Mario G. García
AUT/ARG

tasapeli (=)

3+4

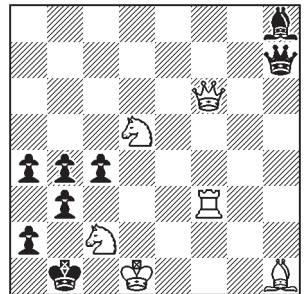
5036. Rainer Staudte
GER

voitto (+)

5+4

5037. Itay Richardson
ISR

tasapeli (=)

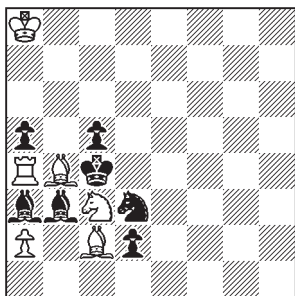
6+8

APUMATIT – HELPMATES

Harry Fougiaxis, Delvinou 4 GR-11363 Athens, Greece (loyaldragon@gmail.com)

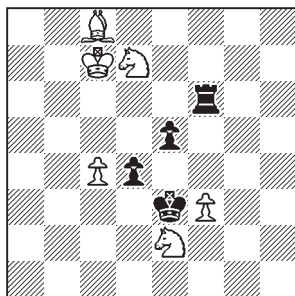
Tuomarit – Judges: a#2-3/h#2-3 2019-20: Vitaly Medintsev, a#n/h#n 2019-20: Marko Klasinc

5038. Christer Jonsson
SWE

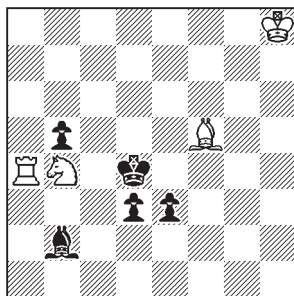
a#2 2.1.1.1 6+7

5039. Steven B. Dowd
USA

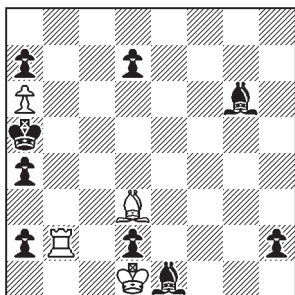
a#2½ 2.1.1... 6+4

5040. Viktor Sizonenko
UKR

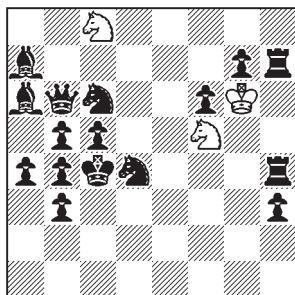
a#3 2.1.1... 4+5

5041. Aleksandr Pankratjev & Jevgeni Gavriliv
RUS/UKR

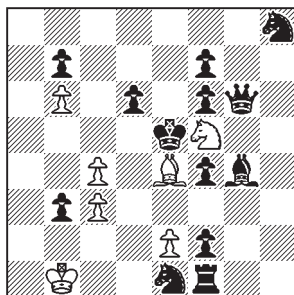
a#3 2.1.1... 4+9

5042. Mikola Vasjutško
UKR

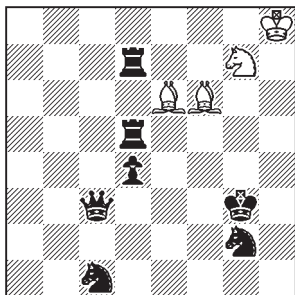
a#3 2.1.1... 3+16

5043. Aleksandr Pankratjev & Ivan Antipin
RUS

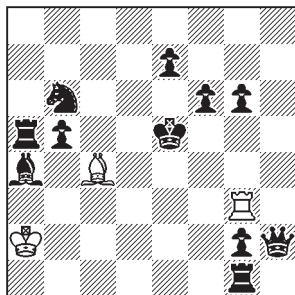
a#3 2.1.1... 7+13

5044. Christer Jonsson
SWE

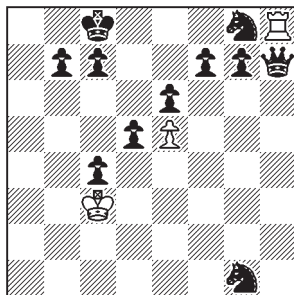
a#3 3.1.1... 4+7

5045. Aleksei Ivunin & Aleksandr Pankratjev
RUS

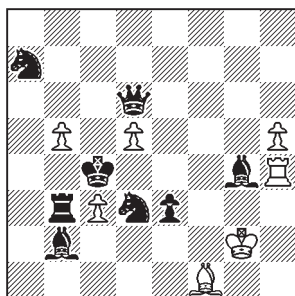
a#3 3.1.1... 3+11

5046. Antti Parkkinen
FRA

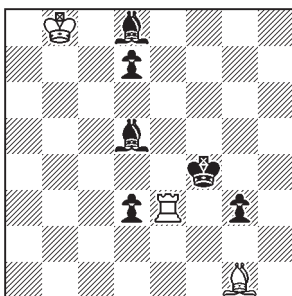
a#3 b)-Dh7 3+11 (10)

5047. Christopher J.A. Jones
GBR

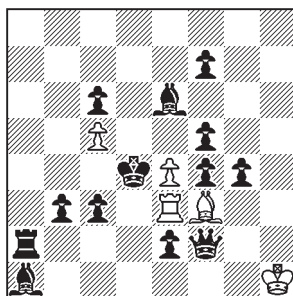
a#3 b) Rd3→e2 7+8

5048. Aleksei Ivunin &
Aleksandr Pankratjev
RUS

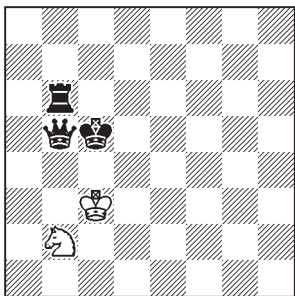
a#3½ 4.1.1... 3+6

5049. Aleksandr Pankratjev
& Jevgeni Gavriliv
RUS/UKR

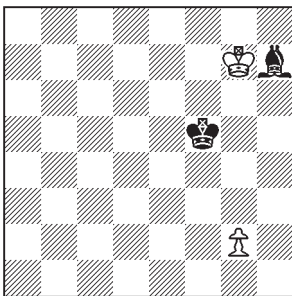
a#3½ b) Df2→e4 5(4)+13

5050. Ivan Brjuhanov
UKR

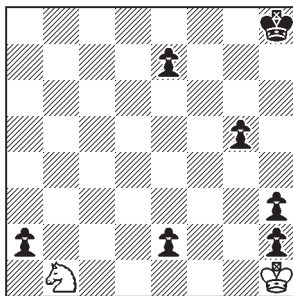
a#4 b) mTb5 c) msb6, a#6 2+3

5051. Paavo Tikka
Espoo

a#5 2.1.1... 2+2

5052. Steven B. Dowd &
Henry Tanner USA/Helsinki

a#7 2+7

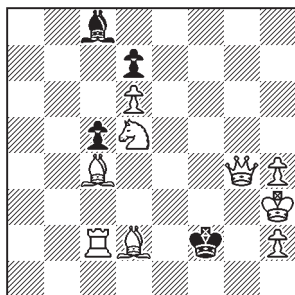
ITSEMATIT – SELFMATES

Johan Beije, Novemberstraat 61; 1335 EZ Almere, Nederland (johan.beije@outlook.com)
Tuomari – Judge: 2020–2021: Sergei Smotrov

We start this selfmate column with 2 new composers, welcome! Josef has a nice tempo selfmate and Viktor starts with a straight checking continuation. Jorma's first contribution has a clockwork that switches direction in b). The second problem of Jorma has one straight solution to nine moves but the variation of 8 moves is also surprising. Anatoly comes with a minor promotion. Viktor's second problem is the toughest of all. Beside the very nice original position the shorter variation is worth seeing! All problems, including the #16 are full C+!

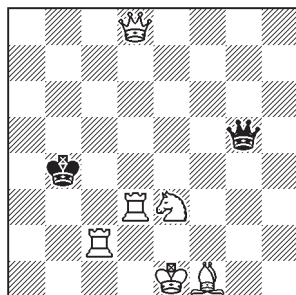
Aloitamme itsemattipalstan kahdella uudella laatijalla, tervetuloa! Josefilla on kiva tempoitsematti ja Viktor aloittaa suoralla shakkijatkolla. Jorman ensimmäisessä on koneisto, joka vaihtaa suuntaa b))ssä. Jorman toisessa tehtävässä on yksi suora ratkaisu yhdeksässä siirrossa, mutta kahdeksansiirtoinen muunnelmä on myös yllättävä. Anatoli tulee pienkorotuksilla. Viktorin toinen tehtävä on vaikein kaikista. Kivan originaaliaseman rinnalla lyhyempi muunnelmä on näkemisen arvoinen! Kaikki tehtävät ovat tietokonetarastettuja, mukaan lukien i#16!

5053. Jozef Holubec
SVK

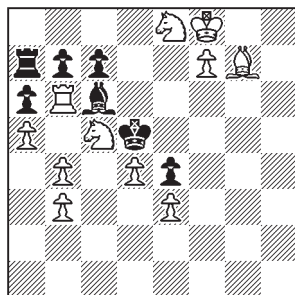
i#6 9+4

5054. Viktor Juzjuk
UKR

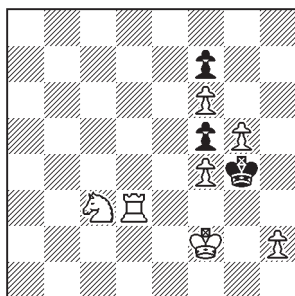
i#8 6+2

5055. Jorma Pitkänen
Lahti
in memoriam Keijo Miettinen

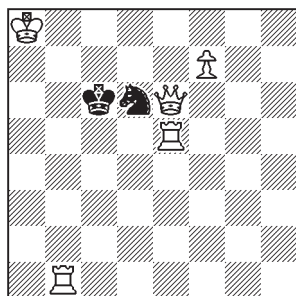
i#8 b) vTb6=vDb6 11+7

5056. Jorma Pitkänen
Lahti

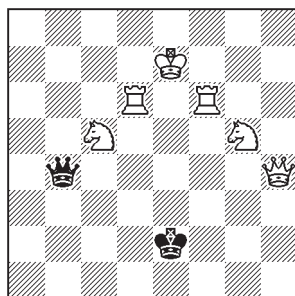
i#9 7+3

5057. Anatoli Stjopotškin
RUS

i#12 5+2

5058. Viktor Juzjuk
UKR

i#16 6+2

SATUSHAKKI JA RETROT – FAIRIES AND RETROS

Johan Beije, Novemberstraat 61; 1335 EZ Almere, Nederland (johan.beije@outlook.com)
Tuomari – Judge: 2020–2021: **Torsten Linß**

15 originals this time and even for the editor it was a journey through fairy-land. Hubert, well known for his fairy twomovers starts this issue and lets us make a choice which pawn to capture to start with. Pierre publishes one of the first 6, or 8 when counting Antti, contributions from France. Rarely seen Bosma. L'ubos's miniature is about controlling the black rook. Antti lets us play with Camels where he is into at the moment. Christopher is extending his skills with a nice helpselfmate. L'ubos's second contribution

is a struggle between two solving programs. WinChloe and Popeye for transmuting Kings is the definition used in Popeye. On the first row a King attacked by a pawn cannot move! Mikael honours the birth of his fourth grandchild. Pascale and Jean have two serieshelpmates you can solve from diagram. You might have some more challenges with the serieshelpmate 8 by Sébastien showing an AUW. The Odysseus was new for me but very interesting to study. Juha supprises us with a min/min proofgame with a minor promotion

as a hint! Pierre lets us use our imagination when we have to create a position where White is mated by a crosscheck. The only hint given, is a pawn on h6! All problems are C+.

15 originaalia tällä kertaa ja jopa toimittajalle se oli matka satumaan halki. Hubert, tunnettu satukaksisiirtoisista, aloittaa tämän palstan antamalla meidän tehdä valinnan mikä sotilas lyö aluksi. Pierre julkaisee yhden kuudesta ensimmäisestä, tai kahdeksasta kun lasketaan Antti mukaan, ranskalaisesta panoksesta. Harvoin nähty Bosma. L'ubosin miniatyyri on mustan tornin hallitsemista. Antti antaa meidän pelata kameleilla, joista hän on kiinnostunut tällä hetkellä. Christopher laajentaa taitojaan kivalla apuitsemalla. L'ubosin toinen laadinta on taistelu kahden ratkaisuohjelman välillä. WinChloe

ja Popeye, hyppykuninkaista on käytössä Popeyen määritelmä. Ensimmäisellä rivillä sotilaa uhkaama kuningas ei voi liikkua! Mikael kunnioittaa neljännen lapsenlapsensa syntymää. Pascalella ja Jeanilla on kaksi sarjasiirtoisapumattia, jotka voit ratkaista kuviosta. Sinulla saattaa olla enemmän haastetta Sébastienin kahdeksan sarjasiirron apumatissa, joka esittää täyskorotuksen. Odysseus oli uusi minulle, mutta hyvin kiinnostava tutkittavaksi. Juha yllättää meidät kaksoislyhinsiirtoisjohtopelillä; vihjeenä pienkorotus. Pierre antaa meidän käyttää mielikuvitusta, kun meidän täytyy luoda asema, jossa valkoinen matitetaan ristishakilla. Ainoa vihje annettavaksi on sotilas h6:ssa! Kaikki tehtävät ovat konetarkastettuja.

	Satunappula	Lyh.	Selitys	Fairy piece	Abbr.	Explanation
	Heinäsiirkka	H	Liikkuu daamin linjoja pitkin ja hyppää toisen nappulan (mustan tai valkoisen) yli laskeutuen välittömästi nappulan taakse. Lyönti voi tapahtua saavuttaessa. Ei vaikutusta ylihyppättyyn nappulaan.	Grasshopper	G	Moves along Q-lines over another unit of either color to the square immediately beyond that unit. A capture may be made on arrival, but the hurdle is not affected
	Kameli	KA	Hyppää kaksi ruutua kohtisuoraan jatkaen yhden ruudun verran vinottain ulospäin.	Camel	CA	Jumps 2 squares orthogonally followed by one square diagonally outwards.
	Odysseus	OD	Omaa voiman, joka on nappulan hetkellä pystylinjalla alkuasemassa sijaitsevalla ortodoksinappulalla.	Odysseus	OD	Has the power of the orthodox piece which is initially on the column on which it is located.

ABC (Alphabetical Chess): Ruudut ajatellaan järjestyksessä a1, a2... a8, b1 B8, c1 ja niin edelleen. Jokaisen siiron jälkeen vain siirtovuorossa olevan puolen nappula joka tulee ensimmäisenä järjestyksessä saa siirtyä. Kuitenkin shakki ja matti ovat normaaleja.

Breton Adverse: Kun nappula lyödään, toinen lyödyn nappulan kanssa samankulkuinen ja -värinen nappula täytyy poistaa.

Bosma: Kuningasta ei voi lyödä vähintään kolmen nappulan uhkaamalta ruudulta.

Hypykuningaat: Shakattu kuningas siirtyy kuten shakkaava(t) nappula(t). Popeye-ratkaisuhjelman mukaan alarivillä sijaitseva, ms:n shakkaama vK (tai ylärivillä sijaitseva, vs:n shakkaama mK) ei voi liikkua.

Kaksoislyhinsiirtoinen (MinMin): Valkea ja musta tekevät geometrisesti lyhimmän siirtonsa.

KoBul-kuningaat: Kun nappula (ei sotilas) omalta puolelta lyödään, kuningas muuttuu lyödyn nappulan kaltaiseksi kuninkaalliseksi nappulaksi. Toisaalta kun oman puolen sotilas lyödään, kuninkaallinen nappula muuttuu (takaisin) normaaliksi kuninkaaksi.

Neutraalinappula: Tällaista nappulaa voi siirtää vuorollaan joko valkea tai musta. Neutraalit sotilaat korottuvat neutraaleiksi upseereiksi.

Shakiton: Shakki on laitton, jos se ei ole matti.

Take&Make: Lyövän nappulan täytyy lyötyään tehdä vielä jatkosiirto, jonka tekotavan määrää lyöty nappula (Jos esim. R Lyö T:n, R siirtyy lyöntiruudusta edelleen kuten T.) Jatkosiirto ei voi olla lyönti. Jos jatkosiirto ei ole mahdollinen, lyönti on laitton. Shakit ovat tavanomaisia. Sotilaat eivät voi koskaan siirtyä perusrivilleen. Siirto on loppuun suoritettu vasta jälkimmäisen siirron jälkeen.

ABC (Alphabetical Chess): *The squares are considered in the order a1, a2, a3a8, b1 ...b8, c1 and so on to h8. At each turn, only the unit standing on the square which comes earliest in this order may move. However check and mate are normal.*

Bosma: *A King cannot be captured on a square where it is threatened by at least 3 pieces.*

Breton Adverse: *When a piece is captured, another piece of the same type and color as that of the captured piece (if there are any) has to disappear.*

Checkless: *A check which is not a mate is illegal.*

KoBulKings: *When a piece (not a pawn) of his own side is captured, a King transforms into a Royal Piece of the same type as the captured one. When the King is in the form of any Royal piece and there is a capture of one of the pawns of his own side, he becomes a normal King again.*

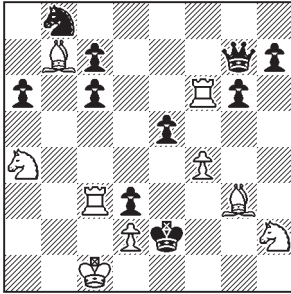
MinMin: *White and Black make geometrically their shortest moves.*

Neutral piece (n): *A unit with this characteristic may be regarded as of either color by the side whose turn it is to play. Neutral pawns promote to neutral pieces.*

Take&Make: *When a piece captures (including King), it must move again from its arrival square as the piece it captured (color included). A Pawn capturing promotes, eventually, only after its 2nd move. A pawn can't appear on its 1st rank.*

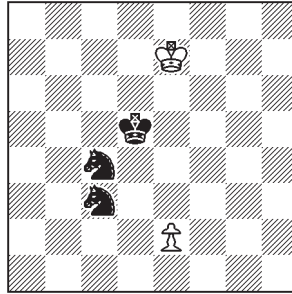
Transmuting Kings: *When in check, takes the power(s) of the checking unit(s) in place of its own. King can not move on 1st or 8th rank. According to Popeye, when in check from the opponent's pawn, a King can not move on its home rank (white's 1st or black's 8th).*

5059. Hubert Gockel
GER

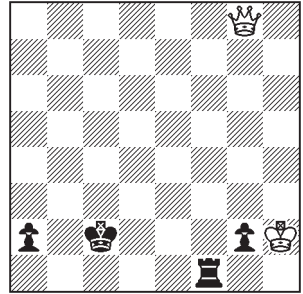
2# h *Breton adverse* 9+10

5060. Pierre Tritten
FRA

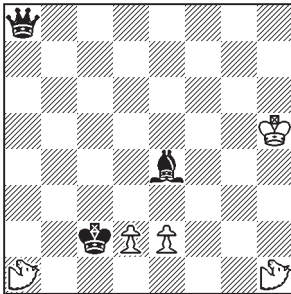
a#2* *Bosma* 2+3

5061. Ľuboš Kekely
SVK

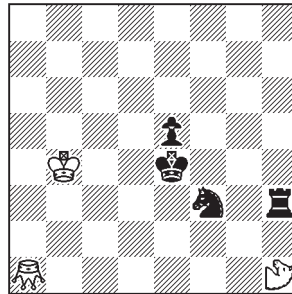
a=2 b) Kc2→e1 2+4
shakiton/checkless

5062. Antti Parkkinen
FRA

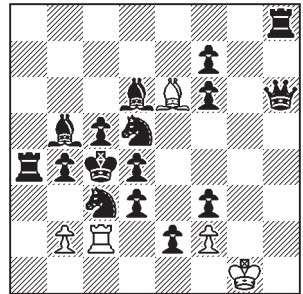
a#4 5+3
kamelit/Camels a1, h1

5063. Antti Parkkinen
FRA

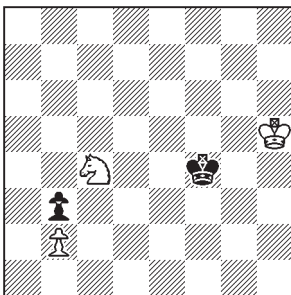
a#4½ 3+4
heinäsirkka/Grasshopper a1
kameli/Camel h1

5064. Christopher Jones
ENG

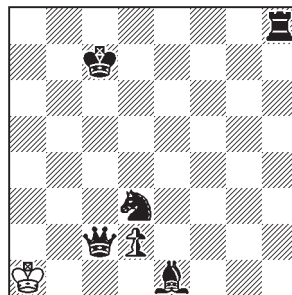
ai#3½ 5+16
b) mLb5 ↔ mRd5

5065. Ľuboš Kekely
SVK

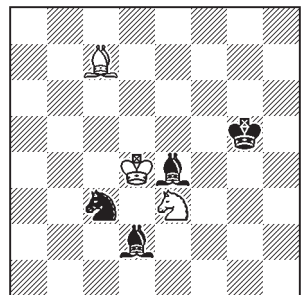
ai#6 3+2
hyppykuninkaat/
Transmuting Kings

5066. Mikael Grönoos
Vaasa

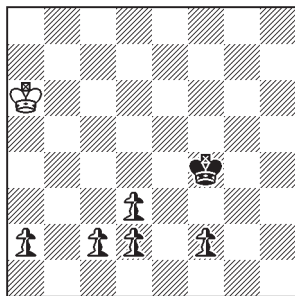
Omistus: Stella s. 21.8.2020
ai#6½ 0-asema 1+6+1/1+5+1
a) +mTg1 b) Ka1→g2
neutraali/Neutral d2

5067. Pascale Piet
FRA

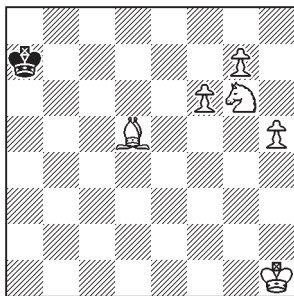
sa#6 3+4

5068. Sébastien Luce
FRA

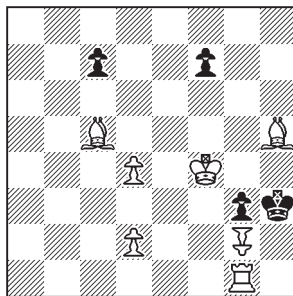
sa#8 Take&Make 1+1+5
neutraalitsotilaat/Neutral pawns
musta ABC/Black ABC

5069. Jean Carf
FRA

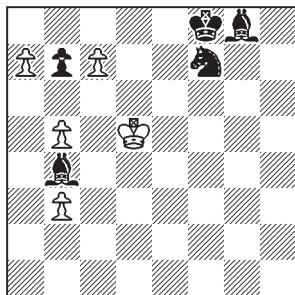
sa=10 6+1

5070. Euboš Kekely
SVK

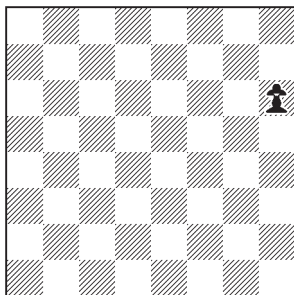
sai+16 7+4
Odysseus g2

5071. Sébastien Luce
FRA

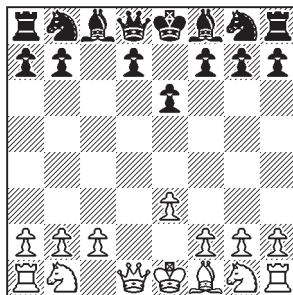
s=17 ABC 5+5

5072. Pierre Tritten
FRA

Johtopeli/PG 4 0+1
matti kaksoisshakilla/
mate by double check
Lisää nappulat/add pieces
KoBul-kuninkaat/Kobul Kings

5073. Juha Saukkola
Helsinki

johtopeli/PG 13 14+15
kaksoislyhinsiirtoinen
min/min

ENSIPAINOSTEN RATKAISUT – SOLUTIONS TO ORIGINALS

5027. Valtonen 1.b7! (2.bxa8D#/b8D#/Tc8#/
Lc7#/Rc6#) 1.- Lxb7 2.Rxb7# 1.- Dd6+
2.Txd6# 1.- Dd5 2.Txd5# 1.- Dd4 2.Txd4#
1.- Dd3 2.Txd3# 1.- Dd2 2.Txd2# 1.- Dxd1
2.Txd1#. Ojanen-teemaa 5+7; ei ihan ennätys,

joka on 7+7, tosin nappulaluvulla 14+4 (KV).
5028. Tompuri 1.Da3? (2.Dd3#) Rxf4!
1.Da7? R-! 1.Da1! (sp.) 1.- Kxd5 2.Da8# 1.-
Kxe3 2.De1# 1.- R-2.Dxe5# 1.- exf4 2.Dd4#
5029. Tompuri *1.- Tc7 2.Dxc7# 1.Rf5!

(2.Df6#) 1.- Kxf5 2.Df6# 1.- R- 2.Dxe6# 1.- Tf8 2.Dxc5#

5030. Tompuri 1.Re7? Tf3! 1.Rgf8? e2! 1.Db1? b5! 1.Dxf1? Tf3!; 1.Rh4! (2.Rf5#) 1.- Tf3 2.Rxf3# 1.- Tgx4+ 2.Dxg4# 1.- Lxd3 2.Dxd3# 1.- c22.Da1#. Uskottavaa hokutus-peliä avoimessa asemassa (KV).

5031. Tompuri 1.Da7? Kd3 2.Da3# 1.- D- 2.Dxd4#; 1.- Dxf6!; 1.Dxd5! (sp) 1.- Kd3 2.Db3# 1.- Dxd5 2.Tf3# 1.- Dxf6 2.Dxe4# 1.- D- 2.Dxd4# 1.- d3 2.Rc4#.

5032. Tikka a) 1.De2? e3! 1.Df1! (sp) 1.- e3 2.De2; 1.- c4 2.Dg1+b) 1.Da6! (sp) 1.- e3 2.De2; 1.- c4 2.Da3 Ikiliikkuja halkaisijalla a6-fi. Alkuperäiseen verrattuna tehtävässä uutta on b-muoto (KV).

5033. Tompuri 1.Lb4! 1.- cxb4 2.Rxb4 a3 3.Kc1 a2 4.Rc2# 1.- Ka2 2.Lxc5 a3 3.Rb4 – 4.Ld4#.

5034. Pitkänen 1.Da1! b2 2.Da8 Rd8 3.Dxd8 Le8 4.Dxe8 Tc8 5.Dxc8 Tb8 6.Dxb8 Rf4 7.Dh8+Rh5 8.Dxh5+gxh5 9.Rf5#. Sacrificial minimal with exact move-order. WQ visits all four corners (KV).

5035. Krug & García Laudalla on tasapeli-materiaali, mutta valkean kuninkaan ja ratsun huono asema aiheuttavat ongelmia. 1.Rd2+ i) Kf4 2.Rf1 Kf3 ii) 3.Rh2+ iii) Kf4 4.Rf1 iv) Kf3 5.Rh2+ gxh2 6.Tg5 v) Kf4 7.Tg2 vi) Re3 vii) 8.Ta2 Tc5 9.Kxh2 Kf3 10.Ta3 viii) Tb5 11.Td3! Tb7 12.Ta2! Kf2 13.Ta2+Kf3 14.Ta3 =. i) 1.Tb2? Re3 2.Rd2+ (2.Rc3+Kf3) Kd3 3.Rf3 Tf5 4.Re1+ Kc3.

ii) 2.- Ta1 3.Tg1 Ta2 4.Tg2 Ta7 5.Tb2! Ta1+ 6.Tb4+ =. On aika yllättävää että tällainen kestää, mutta seitsennappulaisissa asemissa ei nykyisin ole väiteltävää mitä lopputulokseen tulee. (Muuten kyllä, esim. jos pelishakki-valmentaja opettaa mikä on järkevin tapa tehdä tasapeli/voitto. Se ei suinkaan aina ole sama kuin koneen näkökulmasta tehokkain.) Muunnelma jatkunee 6.- Kf3 7.Tb3+ Kf2 8.Tb2+ Kxf1 9.Tb1+.

iii) 3.Tb2? Re3! 4.Rd2+ Kg4 5.Kg1 Kh3 6.Tb1 Ta2 7.Re4 Te2 8.Rg5+ Kg4 voittaa. Tämänkaltaisissa muunnelmissa laatijoiden olisi aina syytä selittää, miksi loppuasema on voitto. Esimerkiksi tässä tablebase kertoo, että 9.Rf7:n jälkeen moni siirto voittaa, tehokkaimmin 9.- g2. Sen sijaan 9.Re6 pakottaa joko 9.- Rc2! tai 9.- Tg2+.

iv) 4.Tb2? Re3 jne. On siis ilmeistä että ratsu on saatava vaihdettua sotilaaseen.

v) 6.Kxh2? Re3 7.Tg3+ Kf2. Ratkaisusiirto estää kiinnityksellä mK:n ja mR:n optimaalista yhteispeliä.

vi) 7.Tg8? Rh6!

vii) 7.- Rh4 8.Ta2!

viii) 10.Ta1? Rg4+ 11.Kg1 Tb2 12.Tf1+ Kg3 13.Tf7 Tc1+ 14.Tf1 Tc8 voittaa.

5036. Staudte 1.Kg2 Kf7 2.Kf3 b5 i) 3.Ke4 ii) Ke6 4.a3 h4 iii) 5.Kf3 Kf5 6.e6 Kxe6 7.Kg4 Kf6 8.e4 Ke5 9.Kxg5 Kxe4 10.Kxh4 Kf4 11.Kh5 Kg3 12.h4 voittaa.

i) 2.- Ke6 3.Ke4 b5 – siirtovaihto.

ii) 3.a3? Ke7! 4.Ke4 Ke6 =.

iii) 4.- g4 5.hxg4 hxg4 6.Kf4 voittaa.

5037. Richardson 14-vuotiaan israelilaisen terävässä sommittelussa esiintyy patteja niin valkeasta kuin mustasta ja asemallisia tasapelejä siirtojen toistoin. Valkean muodollinen materiaali ei paina mustan uhkausten rinnalla.

1.Txb3+! i) ja:

A) 1.- cxb3 2.Da1+ ii) Lxa1 3.Ra3+ bxa3 iii) 4.Le4+ Dxe4 iv) 5.Rc3+ ja joko 5.- Lxc3 patti tai 5.- Kb2 6.Rxe4 Kb1 7.Rd2+ Kb2 8.Re4 =. B) 1.- axb3 2.Da1+ Lxa1 3.Ra3+ bxa3 4.Le4+ Kb2 v) 5.Lxh7 c3 6.Re3(b4) c2+ 7.Lxc2 Kc3 vi) 8.Rd5+ Kc4 9.Re3(b6)+ Kb4 10.Rd5+ Ka4 11.Rb6+ =.

i) Ei siirtovaihto 1.Da1+? Lxa1 2.Txb3+ Lb2! 3.Rc3+ bxc3 4.Ra3+ Ka1 5.Rc2+ Dxc2+.

ii) 2.Ra3+? bxa3 3.Le4+ Dxe4 4.Rc3+ Ka1 5.Rxe4+ Lxf6.

iii) 3.- Kb2 4.Rc4+ Kb1 5.Ra3+.

iv) 4.- Kb2 5.Lxh7 patti.

v) 4.- Dxe4 5.Rc3+ Kb2 6.Ra4+ Kb1 7.Rc3+
vi) 7.- bxc2+ 8.Rxc2 Kb1 9.Rxa1 Kxa1 10.Kc1
patti.

5038. Jonsson 1.Lxc2 Lxc5+ 2.Kxc3 Ld4#;
1.Lxa4 Lxd3+ 2.Kxb4 Rd5#. A very economic
extended Zilahi with model mates. Impressive
technique! (HF)

5039. Dowd 1.- Rc3 2.Txf3 Rd5+ 3.Ke4 Rc5#;
1.- Rc1 2.Kf4 Rxe5 3.Kxe5 Rd3#. Simple and
elegant, although slightly uneven (Kniest
capture only in one solution, one ideal and
one model mate) (HF).

5040. Sizonenko 1.d2 Lb1 2.Lc3 Rc2+
3.Kd3+ Rd4#; 1.Ke5 Lg4 2.Ld4 Rc6+ 3.Ke4+
Txd4#. Five battery firings, checks by the black
royal battery, mates on king's initial square.
The white Indian manoeuvre is surprising, I
think (HF).

5041. Pankratjev & Gavriliv 1.h1T Lxg6
2.Th6 Ld3 3.Txa6 Tb5#; 1.a3 Txd2 2.Ka4 Tb2
3.La5 Lb5#. A white piece clears for a black
one its line towards a king flight and returns
in the next move to its initial square. Ambush
by Black only in one solution (HF).

5042. Vasjutško 1.Ra5 Rxa7 2.Rdc6 Rxb5
3.Kxb5 Rd6#; 1.Da5 Rxd4 2.Lb6 Rxb5 3.Kxb5
Rd6#. Kniest and Zilahi of the knights with
black follow-my-leader play (HF).

5043. Pankratjev & Antipin 1.Dxf5 Lc2
2.Dd3 exd3 3.Le6 d4#; 1.Kxe4 Kc1 2.Rd3+
Kd2 3.Re5 Rxd6#. Unexpected solutions, but
thematically not particularly unified (HF).

5044. Jonsson 1.Dc7 Lxd5 2.Kh3 Rh5
3.Dh2 Le6#; 1.Re2 Le5+ 2.Kh4 Lf5 3.Rg3
Lf6#; 1.T7d6 Rf5+ 2.Kg4 Kh7 3.Kh5 Rg7#.
Switchback of three white pieces with model
mates in Meredith (HF).

5045. Ivunin & Pankratjev 1.Kf5 Txg2
2.Df4 Te2 3.Tg5 Le6#; 1.f5 Lxb5 2.Kf6 Le8
3.Te5 Txg6#; 1.Kd6 Txg6 2.Kd7 Le6+ 3.Ke8
Tg8#. Black line openings by the white units;
the third solution looks like a cook to me (HF).

5046. Parkkinen a) 1.Db1 Th2 2.Db5 Ta2

3.Dd7 Ta8# b) 1.Rf3 Th6 2.Rxe5 Txe6 3.Rd7
Te8#. The same piece makes all white and
black moves in each solution (HF).

5047. Jones a) 1.Kxd5 Txg4 2.Rb4 cxb4
3.Le5 Lc4# b) 1.Kxc3 Lxe2 2.Le6 dxe6 3.Dd2
Tc4#. The combination of self-unpin with bK
withdrawal, capture by White, sacrifice of the
unpinned black piece, square-block and mates
on bK's initial square is of course known (e.g.
Christopher Jones, *Mirador* 2005, h#3, 2 solu-
tions, 8/6q1/3bk2p/2r4P/P5r1/7B/4b3/4R2K,
or Aleksandr Pankratiev, *Chorno-bili stezhini*
2010, h#3, 2 solutions, KB2Rr2/5b2/3nq2p/
n3k2P/P1p4p/4b2P/8/3r4), but here the white
pawn moves are gate-openings which is a novel
and very interesting feature. The alternate
captures of the white pawns is a nice formal
feature too (HF).

5048. Ivunin & Pankratjev 1.- Te2 2.Le4
La7 3.Lb6 Tf2+ 4.Ke3 Lxb6#; 1.- Te8 2.g2
Txd8 3.Kg3 Lf2+ 4.Kh2 Th8#; 1.- Te5 2.Le4
Lh2 3.Ke3 Tc5 4.Kd4 Lg1#; 1.- Txg3 2.Le6
Kb7 3.Ke5 Tg5+ 4.Kd6 Lc5#. Varied tactical
play (HF).

5049. Pankratjev & Gavriliv a) 1.- Txe2
2.Kd3 Te3+ 3.Kd2 Td3+ 4.Ke1 Td1# b) 1.- Txc3
2.De5 Lxg4 3.Ke4 Txb3 4.Ld4 Lf3#. White
switchbacks and model mates (HF).

5050. Brjuhanov a) 1.Da6 Kc2 2.Kb5 Kb3
3.Ka5+ Ka3 4.Tb5 Rc4# b) 1.Ta5 Rd1 2.Kb5
Kb2 3.Ka4+ Ka2 4.Tb4 Rc3# c) 1.Da6 Rd3+
2.Kb5 Kd4 3.Da3 Kd5 4.Ka4 Kc6 5.b5 Kb6
6.b4 Rc5#. Echo and chameleon echo mates
in Tanagra with interesting twinning (HF).

5051. Tikka 1.Ke6 Kh6 2.Kf7 g4 3.Kg8 g5
4.Kh8 g6 5.Lg8 g7#; 1.Lg8 Kf8 2.Kg6 g4
3.Kh7 g5 4.Kh8 g6 5.Lh7 g7#. Wenigsteiner
with two ideal diagonally mirrored echo mates
and interesting black play. A find! (HF).

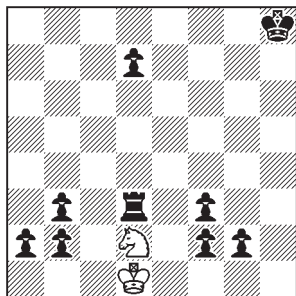
5052. Dowd & Tanner 1.a1L Rd2 2.Lg7 Rf3
3.e1D+ Rg1 4.De6 Rxh3 5.Dg8 Kg2 6.h1T
Rf4 7.Th7 Rg6#. Three black promoted pie-
ces move and block flights in a white knight
minimal. A length record (7 moves) as earlier

settings feature promotions to two bishops and a rook. The Chornous direct self-pin parrying a check / direct unpin manoeuvre of the knight so that he clears a black line is very nice. The composers like very much the following early rendering in 6 moves, see below: (HF)

Dragutin Nepuzlan

5. Hon. Mention

Springaren Christmas Ty 1955

a#6

2+9

1.b1L Kc1 2.a1L Rxf3 3.g1T+ Re1 4.Tg8 Rxd3 5.Lg7 Re5 6.Lh7 Rf7#

5053. Holubec 1.Rf6+! La6 2.De2+ Kg1 3.Dd1+ Kf2 4.De1+ Kf3 5.Le2+ Lxe2 6.Df1+ Lxf1# 1.-Lb7 2.Lc3+ Ke3 3.Dg3+ Lf3 4.De5+ Le4 5.Rd5+ Kf3 6.Df5+ Lxf5#.

5054. Juzjuk 1.Db6+! Ka4 2.Td4+ Ka3 3.Rc4+ Ka4 4.Re5+ Ka3 5.Da5+ Kb3 6.Tb4+ Kxc2 7.Da2+ Kc1/Kc3 8.Dd2+ Dxd2#, 1- Db5 2.Tb2+ Ka4 3.Ta2+ Kb4 4.Rc2+ Kc4 5.Tg3+ Kd5 6.Tg5+ Ke5 7.Dd4+ Kf3 8.Le2+ Dxe2#

5055. Pitkänen a) 1.Rf6+! Kd6 2.Rfxe4+ Kd5 3.Rf6+ Kd6 4.Re8+ Kd5 5.Rxc7+ Kd6 6.Ra8 Kd5 7.e4+ Kd6 8.d5 Txa8# b) 1.Rxc7+! Kd6 2.Re8+ Kd5 3.Rf6+ Kd6 4.Rfxe4+ Kd5 5.Rc3+ Kd6 6.d5 Ta8+ 7.Dd8+ Ld7 8.Db8+ Txb8#.

5056. Pitkänen 1.Rd5! Kh4 2.h3! Kh5 3.Kg3 Kg6 4.Kh4 Kh7 5.Re7 Kh8 6.Kh5 Kh7 7.h4 Kh8 8.Td8+ Kh7 9.Rg6 fxxg6#, 1.- Kh5 2.Kg3 Kg6 3.Kh4 Kh7 4.Re7 Kh8 5.Kh5 Kh7 6.h4! Kh8 7.Td8+ Kh7 8.Rg6 fxxg6#. See the difference between 2.h3 in I) and 6.h4 in II) (composer).

5057. Stjopotškin 1.f8R! Kc7 2.Tc5+ Kd8 3.Tb8+ Rc8 4.Te5 Kc7 5.Tb7+ Kd8 6.Dd5+ Rd6 7.Td7+ Kc8 8.Te8+ Rxe8 9.Td8+ Kc7 10.Re6+ Kb6 11.Tb8+ Ka6 12.Rc7+ Rxc7#. Surprising sacrifice of white Rook (composer).

5058. Juzjuk 1.Dh2+! Ke3 2.Dg1+ Ke2 3.Tf2+ Ke3 4.Tg2+ Kf4 5.Df2+ Ke5 6.Rf3+ Kf4 7.Rh4+ Ke5 8.Dg3+ Df4 9.Dc3+ Dd4 10.Rd3+ Ke4 11.Te2+ De3 12.Ke8 Dxe2 13.Te6+ Kd5 14.Dc5+ Kxe6 15.Rf4+ Kf6 16.De7+ Dxe7# 1.- Ke1 2.Rf3+ Kf1 3.Td1+ De1+ 4.Kf8 Dxd1 5.Dg1+ Ke2 6.Dg2+ Ke3 7.Te6+ Kf4 8.Te4+ Kf5 9.Dg4+ Kf6 10.Dg7+ Kf6 11.Dh7+ Kf6 12.Rd7+ Dxd7 13.Df7+ Dxf7#. Symmetrical position with symmetrical pieces, only queens of different colors. All pieces move, the queen makes a mating move from the square where the black king was in the initial position (e2) to the square where the white king was in the initial position (e7) (composer).

5059. Gockel 1.fxe5(-c6)? (2.Lf3#A) 1.- Dxf6(-Tc3)x 2.Rc3#B 1.- Rc6 2.Lxa6(-d3)# 1.- c6!; 1.Tcxc6(-e5)! (2.Rc3#B) 1.- Dxf6(-Tc6) x 2.Lf3#A 1.- Rxc6(-Tf6) 2.Lxa6(-d3)# (2.Rc3+ Dxc3(-Rh2)!) 1.- Dh6 2.Tec6# (2.Tfe6+? Rxc6 (-Te6)!) 2.Rc3+? Dxd2(-Rc3)!. Theme Le Grand (composer).

5060. Tritten *1.- e3 2. Re4 Kd6#; 1.Kd4 Ke6 Re3 Kd5#. Chameleon echo ideal mates (composer). Nice Bosma demonstration (JB).

5061. Kekely a) 1.Tal Dg5 2.Kb1 Kgl=; b) 1.Tgl Dxa2 2.Kf1 Dd2=. Minimal. Ideal stalemates (composer)

5062. Parkkinen 1.Lf5 e3 2.Kd3 Kab4 3.Df3+ Kag4+ 4.Ke4 d3#.

5063. Parkkinen 1.- Kae2 2.Kd4 Kab1 3.e4 Hc1 4.Re5 Kaa4 5.Te3 Hf4#

5064. Jones a) 1.- b3 2.Td2 Rd1 3.Txd1 Tb4 4.Tc1+ Dxc1#; b) 1.- f5 2.Lxf5 f6 3.Lh7 Lg8 4.Lxg8+ Txg8#.

5065. Kekely 1.Ra3 Ke3 2.Kg4 Kd2 3.Kf3 Kc1 4.Ke2 Kxb2 5.Kd1 Kal 6.Rc2+ bxc2#. Tanagra (composer).

5066. Grönroos a) 1.- Re5 2.d3 Tg7 3.d4 Lh4 4.dxe5 Lf6 5.exf6 Kd6 6.fxg7 Ke5 7.gxh8nL+ K~#; b) 1.- Ta8 2.Kh1 Rc5 3.d4 La5 4.dxc5 Lb6 5.cxb6+ Kc6 6.b7 Df2 7. bxa8nL+ K~#.

5067. Piet 1.Lf3 2.Re4 3.Lb4 4.Ld6 5.Kf4 6.Rg5 Lxd6#.

5068. Luce 1.a1nL 2.nLd4 3.c1Tn 4.nTf1 5.d1nR 6.nRxf2(nRf3) 7.d2 8.d1Dn nDxf3(nDh4#). Creation of battery/AUW/ Double checkmate (composer).

5069. Carf 1.Kb6 2.Kc5 3.Kd4 4.Ke3 5.Kf2 6.Kg3 7.Kg4 8.Kg5 9.Kh6 10.Kh7 g8R=

5070. Kekely 1.Kh2 2.Kxgl 3.Kxg2 4.Kh1 5.g2 6.glL 7.Lxd4 8.Lxc5 9.Lgl 10.c5 11.c4

12.c3 13.cxd2 14.d1Od 15.Odg4 16.Odh2 Lf3+ 17.Odg2+. Meredith. Excelsior. Minor promotions. (composer).

5071. Luce 1.a8L 2.Lxb7 3.b6 4.Lc8 5.b7 6.b8T 7.Txb4 8.Tf4 9.b4 10.b5 11.b6 12.b7 13.b8D 14.Db2 15.Dh8 16.Ld7 17.c8R= AUW with two black pieces pinned at the end (composer).

5072. Tritten 1.d3 Rf6 2.Lh6 gxh6(e1=kL) 3.kLc3 Rh5 4.kLxh8(e8=kT) Lg7#.

5073. Saukkola 1.d3 e6 2.d4 Ke7 3.d5 De8 4.d6+ cx6 5.Dd2 d5 6.Dd3 d4 7.Dc3 d3 8.e3 d2+ 9.Ke2 d1T 10.Dd3 Txc1 11.Dd2 Td1 12.Dxd1 Dd8 13.Kel Ke8.

Summary

Our cover problem is by Jukka Tuovinen, who turned 60 on November 14, 2020. You can find the solution and another example of his composing skill on p. 187.

Our society's annual meeting of 2021 takes place on February 20. On the same day we have the Finnish Championship in Solving, which is a part of the Solving World Cup. See p. 168 for the invitations.

Joose Norri studies five Hermann Weißauer's compositions, see pp. 169–170. Weißauer, born in 1920, was influential as a composer, editor, and organiser. On pp. 171–175 Antti Parkkinen shares his experiences from meetings with chess problemists in France and Finland, encouraging participation in meetings such as these. See also the back cover with photos from meetings in Tampere and Helsinki, both in 2020.

Paavo Tikka has corrected studies by Finnish composers, see pp. 175–177 for three recent corrections. Please note that study no.

2 is diagrammed in its original and incorrect form, Tikka corrects by adding a bPc7. Paha Pähkinä, a Tough Nut to Crack, selected by Neal Turner, is on p. 177.

Kari Valtonen continues his articles and deals this time with Excelsior, see pp. 177–187. Once again, there is plenty of interesting and educative material available.

Recently distinguished Finnish compositions, compiled by Neal Turner, are presented on pp. 188–191. On the next two pages we give a short report on the Home Solving Tournament, held on December 5, 2020. On p. 194 we pay attention to a presentation of contemporary studies, given by Thomas Ristoja in October.

The originals columns start on p. 195 and end on p. 207. Your contributions to the columns are welcome!

Thank you, dear readers, for the year 2020! The next issue is due to appear in March 2021.

Tehtävältä Tampereella 13.1.2020.

Vasemmalta: Juha Rönöman, Kauko Virtanen, Antti Parkkinen, Kari Valtonen ja Jyrki Kiltti

Tehtävältä Helsingissä Shakkiareenalla 25.11.2020.

Vasemmalta: Jorma Paavilainen, Henry Tanner, Terho Marlo, Neal Turner, Lauri Kosunen, Hannu Harkola ja Ismo Vihtola.